

2019 jaaroverzicht

Moestuinen zorgen
voor sociaal netwerk

Welzijn als spil in het
toekomstige zorgdomein

#Durf te vragen

Dubbelportret

‘Elke stap die mensen zetten, ongeacht welke leeftijd, daar zijn wij trots op’

“Blijven volhouden met je doel voor ogen. Dat vertelde een jongere die meedeed aan ons programma ‘Van intentie naar Loonstrook’. Want ondanks alles blijft zijn droom overeind staan. Of een moeder die sinds ze met een Samen Leren coach naar de bibliotheek is geweest, ziet hoeveel plezier haar zoon in lezen heeft. Bewoners die geen schuldstress meer hebben, of blij zijn dat ze met hulp weer zijn gaan bewegen. Het lijkt eenvoudig, maar het is niet makkelijk als je, zoals sommigen, uit een diep dal moet komen.

In ons jaarverslag staan veel van deze voorbeelden. Elke stap die mensen zetten, ongeacht welke leeftijd, daar zijn wij trots op. Stapjes die hen helpen te komen waar ze graag willen zijn. Dat maakt ons blij. Iedere dag opnieuw. Voor ons staat voorop dat we het samen doen. Met de mensen voor wie wij werken, onze vrijwilligers, medewerkers en partners. Samen doen we het werk. En we stimuleren dit vooral ondernemend te doen. Met ruimte voor initiatieven, nieuwe ideeën en inzichten. Nog mooier is als je al doende ontdekt waar je goed in bent, wat anders kan en hoe je je talenten kunt ontwikkelen. Daar staan de letters SOL voor: Samen Ondernemend Leren.

Als organisatie streefden wij er het afgelopen jaar naar onze uitgangspunten waar te maken. Soms ging het fantastisch, soms gewoon goed, en soms wat minder. Maar ook daar staan wij voor: door te vallen ontdek je iedere keer wat beter kan. Ook dat durven wij: “SOL durf(t) te doen!” We schrijven dit als vrijwel alle medewerkers vanwege het coronavirus vanuit huis werken. Ook in deze situatie blijkt de enorme gedrevenheid om mensen die dat nodig hebben, te ondersteunen. We weten niet hoe lang de coronacrisis gaat duren en wat de gevolgen zullen zijn. Wel weten we dat bewoners, jong en oud, op onze medewerkers kunnen rekenen.”

Ivo Brandsen en Btissime Boudhan, directie SOL.

Inhoud

VERHALEN UIT DE PRAKTIJK

6, 8, 29

COMMUNITY PROJECTEN

Groen verbindt mensen

24

KRACH(T)HUIS

'Je hoeft gelukkig niet
eenzaam te zijn'

27

**VEILIGHEIDS-
REGISSEUR
DORIS DE VRIES**
'SOL heeft een visie op
de aanpak in de wijk'

11

**WMO-ADVISEUR
GEMEENTE
ROTTERDAM-NOORD**
'Samen bewoners-
vragen oplossen'

30

**'BEGINNENDE
DEMENTIE
MAAKT
OUDEREN
KWETSBAAR'**

28

'WIJ ZIJN ECHT EEN TEAM'

37

Resultaten 2019 (kwantitatief)

KPI 1	KTO	Uit te voeren door Gemeente		
KPI 2	PTO	Uit te voeren door Gemeente		
	Opdracht uitgevoerd Stelsel uitvoering			
	Stedelijke Uitvoeringsdoelen	Te behalen resultaat	Behaalde resultaat	Percentage
KPI 3	Huisbezoeken 75+	Totaal 1054		
	Aantal verstuurde brieven	1054	1054	
	Aantal afgelegde Huisbezoeken		230	
	Aantal vervolgacties		88	
	Waarvan x naar Welzijn/wijknetwerk		81	
	Waarvan x WMO		5	
	Waarvan x naar Wijkteam		2	
KPI 4	Tegenprestatie	75	83	111%
KPI 5	Zelfredzaam en kansrijk (aanpak VSV) Het percentage van de belopen jongeren die zijn toe geleid naar dagbesteding (werk, school of zorg)		19 zelfmelders 11 zoekperiode 17 via pilot met Albeda	
KPI 6	Schulddienstverlening	100	135	135%
KPI 7	Taalverwijzers VW	2	2	100%
KPI 8	Veilig: kwetsbare/overlastgevende jongeren	65 unieke jongeren begeleid	77	118%
		475 jongeren toe geleid naar activiteit	503 uniek	106%
KPI 9	Samenredzaam	800 bewoners zetten zich in voor de buurt	906	113%
		Van 250 kwetsbare bewoners is het sociale netwerk versterkt	273	109%
KPI 10	Gezondheidsbevordering	240 volwassenen hebben deel genomen aan gezondheids bevorderende activiteiten	487 unieke volwassenen	203%
		240 jeugdigen hebben deel genomen aan gezondheids bevorderende activiteiten	492 unieke jeugdigen	205%
		80 volwassenen hebben aantoonbaar ervaren dat hun gezondheid is verbeterd	96	120%
		80 jeugdigen hebben aantoonbaar ervaren dat hun gezondheid is verbeterd	94	117%
KPI 11		Actievelden		
SROI	5% vd opdrachtwaarde excl BTW			

KPI 3 Huisbezoeken 75+

In 2019 bewandelden we twee paden op het gebied van de 2039 75+ers in Noord. Ten eerste verstuurden we 1054 ouderen een uitnodiging voor een huisbezoek. Daarbij werkten wij voor het derde jaar op rij met de MoreApp, zodat het team ter plekke de antwoorden direct kon invullen. De resultaten maakten inzichtelijk waar behoeftes en wensen van ouderen uit Noord lagen.

Gebiedsrapportage en nieuwe initiatieven

Op basis van de gegevens van de huisbezoeken maakte SOL als eerste Rotterdamse welzijnsorganisatie een gebiedsrapportage. Door de gegevens digitaal te verzamelen leverde dit in ieder gebied een schat aan gegevens op over de deelnemende ouderen. Hierdoor zijn de wensen en mogelijkheden van de ouderen in beeld gebracht en gedeeld met verschillende leden van het wijknetwerk. Het werken met uitdagende stellingen op basis van de data daagde het wijknetwerk uit om in actie te komen ten behoeve van, en waar mogelijk, ook met de ouderen. Die ideeën en initiatieven van het wijknetwerk en de gebiedscommissie zijn zo veel mogelijk met elkaar gecombineerd in de gebiedsrapportage. In het eerste kwartaal van 2019 zijn de resultaten van de ingevulde vragenlijsten geïnterpreteerd, waarbij een zevental conclusies zijn getrokken op de leefgebieden mantelzorg, dagbesteding, mobiliteit, etc. Deze conclusies zijn omgezet naar zeven stellingen waarbij het wijknetwerk werd uitgedaagd om bij te dragen aan het welzijn van de ouderen uit Noord. MOB, Wilskracht Werkt, Sport Support, Cultuurscout, Stichting Talent Present, Gemeente Rotterdam, BuurtSamaritaan en de wijkraad boden hun hulp aan om beter samen

te werken bij signalen en vragen die bij de huisbezoeken naar voren kwamen. De behoefte aan de ene kant aan gezelschap (zoals bij gezamenlijke maaltijden) en het moeilijk bereiken van mensen aan de andere kant (belemmeringen zoals vervoer, op de hoogte zijn, leuke activiteiten) hebben we besproken. De coördinator 75+ huisbezoeken maakte met verschillende partijen vervolgafspraken. Zo stelde Wilskracht Werkt de wijkbus beschikbaar, die mensen met een mobiliteitsbeperking vervoert naar activiteiten. Ook werden MOB-medewerkers die meerdere talen spreken, ingezet. Tevens werd, naar aanleiding hiervan, met de partijen het idee nader uitgewerkt om mensen, woonachtig in de straat van de oudere, te benaderen om 'goede buur' te zijn.

Life-events

In 2019 was voor het eerst extra aandacht rondom ouderen die een zogenaamd life-event meemaakten. Uit onderzoek weten we dat Life-events zoals het overlijden van de partner of een verhuizing de kans op eenzaamheid en sociaal isolement flink vergroten. Om die reden is extra aandacht voor deze groepen wenselijk.

We experimenteerden met een workshop 'Herinneringsbord maken'. Hiervan is door één van de tien ouderen, die hun partner waren verloren, gebruik gemaakt. Om die reden kregen alle mensen uit deze doelgroep een ander aanbod, namelijk een uitnodiging voor een goed gesprek. De verwachting is dat dit beter aansluit bij hun behoefte. Het achttal 75+ers dat verhuisde naar gebied Noord krijgt een aanbod voor een kennismakingsgesprek met informatie over het gebied en daarna voor een regulier 75+-huisbezoek.

INTERVIEW

Van Intentie naar Loonstrook

‘Je kunt altijd meer dan je denkt’

Aandacht en tijd. Die twee componenten zorgden ervoor dat zijn leven weer op orde kwam. “Want iedereen heeft mogelijkheden, als je ze maar wilt zien.”

Als automonteur beheerste hij zijn vak tot in de details. Met een mbo-diploma autotechniek werkte hij drie jaar met veel plezier bij een garage, totdat deze failliet ging. Maar de nieuwe garage-eigenaar wilde liever een te autotechnicus met een keurmeesterdiploma voor de APK en daar voldeed Kuzu niet aan. Daarop raakte hij werkloos, ging het financieel minder en kreeg hij problemen thuis. “Dan weet je het even niet meer.” Toen kwam hij in de buurt SOL jongerenmakelaar Yayha Moktari tegen. “Yayha zorgde ervoor dat ik bij het distributiecentrum van een groot levensmiddelenconcern kon werken.

Dat was twee jaar geleden en inmiddels ben ik daar nu logistiek teamleider. De opleiding daartoe had ik zelf daarvoor al in de avonduren gedaan.”

Je kunt altijd verder, beseft hij nu. Zijn broer deed een hbo-masteropleiding en heeft momenteel een internationale carrière. Die gedrevenheid bij zijn broer, daar heeft hij bewondering voor. Dat leert Moktari mij ook, zegt hij. Dat je anders kunt kijken naar je omgeving. “Wat wil je met je leven en waar wil je over tien jaar staan? Je doelen bereiken gaat niet in een keer. Dat kost tijd. Mensen zoals hij zijn echt waardevol

voor het jongerenwerk in een buurt. Jongeren zijn vatbaar voor het grote geld. Of ze gaan ze blowen en over straat zwerven. Daarom is het nodig dat er mensen zijn die tijd en aandacht voor hen hebben. Rotterdam is wat dat betreft geen eenvoudige stad.”

Kuzu denkt er over na om naast zijn werk certificaten te behalen voor brandwacht in de Rotterdamse haven. Een specialistische vorm van de brandweer die in zware industriegebieden lekkages van bijvoorbeeld giftige gasen opspoort. Gevaarlijk werk. “Ik hou niet van stil zitten. Stilstand is achteruitgang”, zegt hij lachend. “Laten zien wat je kunt. Dat doe ik nu ook als teamleider. Het team van vijftig man

goed aansturen zodat zij gemotiveerd en met plezier hun werk iedere dag doen. Daar heb je ook mensenkennis voor nodig. Wat de een prettig vindt, komt op de ander over als beledigend. En omdat ik zelf hun werk heb gedaan, waarderen ze me meer. Ik weet waar ik het over heb. Maar ook hier geldt: als je echt interesse hebt in wat zij doen, dan krijg je dat terug.”

Wat hij van Yayha leerde is: je moet zelf initiatief tonen. En als het nodig is moet je jezelf een schop onder de kont geven. En dan volhouden, met je doel voor ogen.

* Mohammed Kuzu is een fictieve naam

KPI 4 Prestatie010

Vanuit de KPI tegenprestatie verwelkomden wij 124 mensen. De gemeente Rotterdam meldde 101 van deze mensen aan. Daarnaast kwamen 23 mensen uit zichzelf naar ons toe. Van de 101 prestatie010-kandidaten zijn 24 mensen duurzaam geplaatst (langer dan zes maanden in traject).

In 2019 waren 83 mensen officieel in een traject, waarvan het overgrote deel richting vrijwilligerswerk of activerende activiteiten is geholpen. Hoewel het aantal aanmeldingen vanuit de gemeente ten opzichte van 2018 afnam, veranderde tegelijkertijd de signatuur van de kandidaten. Zo zagen wij een toename in het aantal mensen dat zeer moeilijk te plaatsen is. Aangezien we tevens te maken hebben met een uitvalpercentage, moeten voldoende mensen zijn aangemeld om deze KPI te kunnen behalen. Dat de gemeente hiervoor zorgde, verklaart voor een deel ook het succes van Prestatie010.

Maar ook voor deelnemers uit 2018 met kleinere of grotere vragen, namen wij de tijd. Bijvoorbeeld advies over het wisselen van vrijwilligerswerk tot het ondersteunen bij zoeken van een betaalde baan.

In 2019 heeft elf keer een extern overleg plaatsgevonden tussen de gemeente en SOL, en tevens zes keer casuïstiekoverleg. Dit laatste is belangrijk om de deelnemers structureel te kunnen ondersteunen. Hiernaast was regelmatig afstemming rondom individuele trajecten. De driehoeksgesprekken hadden echter nog meer mogen plaatsvinden om zo een beter en duurzamer resultaat te kunnen bereiken.

Veel deelnemers kregen eerst een plekje in de Huizen van de Wijk waar ze oefenden met werkrouines. Onze Prestatie010 typeert zich daarnaast door een breed netwerk in de wijk, zoals GroenNoord, Wilskracht Werkt, de Heulbrug, de Waerschut en Inloophuis De Paraplu. Hierdoor was het mogelijk een match te maken op basis van interesses.

Gezondheid is bij onze activiteiten een zeer belangrijk onderdeel. Gezonde voeding, voldoende bewegen en mentaal goed voor jezelf zorgen zijn essentieel om een regelmatig dagritme als (vrijwilligers)werk vol te houden. Zowel vanuit het Klooster als de Propeller is een wekelijkse wandelgroep actief. Vaak loopt onze medewerker ook mee met de wandelgroepen, omdat tijdens het wandelen veel verhalen los komen. Voor de deelnemers blijft het echter een uitdaging om prioriteit te geven aan de activerende activiteiten, en daar omheen de afspraken met artsen en paramedici te plannen.

Naast gezondheid is de Nederlandse taal belangrijk. Zo deden veel deelnemers mee aan 'Samen Gezond'. Binnen dit project krijgen deelnemers taallessen en tips over gezondheid en beweging. Tot slot koppelen we deelnemers met fysieke of mentale belemmeringen aan onze partners in de wijk. Dit geldt ook voor de belemmering dat je even niet in staat bent je huis op te knappen. Zo is Stichting ANDERS voor een aantal deelnemers ingezet voor de reparatie van gaten in de muur, kapotte kozijnen en het leggen van een nieuw zeil.

KPI 5 Zelfredzaam en kansrijk (aanpak VSV)

Het effectiever en efficiënter inzetten van de VSV-trajecten is het gesprek geweest tussen aanbieders en de gemeente. Omdat een namenlijst vanuit het Jongerenloket ontbrak, is er qua aantallen geen uitgebreide toelichting. In het kader van de zoekperiode kregen we elf aanmeldingen. Daarnaast waren er negentien zogeheten zelfmelders, waarmee we in gesprek gingen en hen toe leidden naar werk en dagbesteding in de vorm van sport. Jongeren kunnen instromen in ons programma 'Van Intentie naar Loonstrook', waar zij worden begeleid naar werk. De begeleiding bestaat uit het oriënteren op de mogelijkheden

van een baan, voorbereiden van de sollicitatiebrief, het gesprek, maar ook het reflecteren op de eigen houding. Na het sollicitatieproces worden de jongeren begeleid in werknemersvaardigheden en gaan we indien nodig samen het gesprek aan met de werkgever. Inmiddels hebben we een groot netwerk van werkgevers (Ahold, Tempo Team, Mac Donalds en Coolblue) en nemen we ook de werkgevers goed mee in het proces van transformatie waarin deze jongeren zitten. De omslag naar positieve ervaringen in de arbeidsmarkt is voor deze jongeren heel belangrijk.

‘Jongerencoaching op het Albeda voorkomt schooluitval’

Eind 2018 zijn we gestart met een pilot in samenwerking met het Albeda. We geloven dat er veel winst te behalen valt als nauwere samenwerking plaatsvindt tussen onderwijs en welzijn, gedurende de tijd dat een jongere nog op school zit. Zo verminderen we schooluitval. Voor deze pilot zijn zeventien jongeren aangemeld via verschillende kanalen binnen het Albeda (schoolmaatschappelijk werk, trajectbegeleiding). Wat vaak voorkwam: kiezen van de verkeerde opleiding, zwangerschappen, tekort aan passend onderwijs (jongeren met een laag IQ), dak- en thuisloos worden, geestelijke gezondheid, afstand tussen woonadres en opleidingslocatie.

Marcel is door Albeda trajectbureau doorverwezen naar SOL Jongeren coaching/makelaar voor coaching/begeleiding. Het blijkt dat Marcel een EU-burger is en zeer gemotiveerd om zijn opleiding positief af te ronden, maar met verschillende belemmeringen te maken heeft.

Deze zijn:

- Geen duurzaam verblijfsrecht en dus ook geen recht op studiefinanciering;
- Geen stabiel woon/verblijfsadres, geen postadres;
- Studieschuld en geen inkomsten.

Marcel is opgevoed door zijn oma en opa en kwam op twaalfjarige leeftijd naar Nederland. In Nederland woonde hij met zijn oma en opa en had hij geen contact met zijn biologische ouders. Hij weet dat zijn moeder in Frankrijk woont en zijn vader in Nederland. De relatie met zijn vader is nooit goed op gang gekomen. Vader wil al jaren niets met Marcel te maken hebben.

DUO-aanvraag

Er is toenadering gezocht door Marcel, maar zonder enig positief resultaat. Dit

leidde zelfs tot een conflict. Dit deed Marcel veel verdriet omdat hij verder geen familie in Nederland heeft die hem een dak boven zijn hoofd kan bieden. De oma en opa keerden toen Marcel achttien werd, terug naar Frankrijk. Hem in Nederland achterlatend. Hij verblijft op een adres waar hij zich niet mag en kan inschrijven. Hierdoor kon hij geen DUO-aanvraag indienen. Marcel mag wel in Nederland studeren omdat hij een Europees burger is. Naar aanleiding daarvan gaf het wijkteam hem een tijdelijk postadres zodat hij duurzaam verblijfsrecht kan aanvragen. Daarmee kan Marcel vervolgens een studiefinanciering en OV aanvragen en zijn studie voortzetten.

Doordat Marcel sinds zijn 18e geen studiefinanciering, geen inkomen en geen OV studentenkaart heeft, is er een studieschuld opgebouwd. Vervolgens leek het erop dat Marcel vanaf 20 januari 2020 niet naar school zou kunnen, omdat hij geen middelen meer had om een OV kaart te kopen.

Tijdelijke woning

De SOL jongerencoach zocht direct contact met het wijkteam waar Marcel onder valt

en diende daar een aanvraag voor een OV kaart in, deze is gelukkig toegekend. Via een collega van SOL kreeg Marcel ook een bijbaan bij een grote supermarktketen als magazijnmedewerker. Het woonprobleem werd ook besproken en vanuit SOL is men meteen aan het werk gegaan om met woningcoöperaties enkele tijdelijke studentenwoningen te realiseren. Marcel zal mogelijk de eerste in 2020 zijn op de lijst voor een tijdelijke woning. Ook diende hij samen met de coach een aanvraag in voor een duurzaam verblijf, omdat Marcel aan kan tonen dat hij zes jaar onafgebroken onderwijs in Nederland volgde. SOL Jongeren coaching onderzoekt samen met hem hoe hij met de stress om kan gaan zonder dat dit zijn studiemotivatie te veel beïnvloedt. Coaching heeft dan ook als prioriteit om schoolverzuim en uitval te voorkomen en het aantal voortijdige schoolverlaters zonder diploma terug te dringen.

Inmiddels is Marcel aan het werk en kan hij zijn OV betalen, maar ook sparen om zijn studieschuld af te lossen. Marcel is nog steeds erg gemotiveerd en zet zich goed in om de opleiding positief te kunnen afronden.

KPI 6 Schulddienstverlening

In Rotterdam Noord hebben we een uitgebreid palet aan ondersteuning op het gebied van schulddienstverlening. Die bestaat uit: Stop de Schulden, Checkpoint, Werken aan Werk en Ik Betaal.

In 2019 werkten wij met 25 vrijwilligers keihard aan de armoede in Rotterdam Noord. De schuldenproblematiek in Rotterdam is enorm en we merken dat dit in Noord niet anders is. Samen met uiteenlopende netwerkpartners hebben wij op dit vlak een goed aanbod. De samenwerking tussen alle partijen loopt goed en is essentieel voor het succes voor onze schulddienstverlening.

In 2019 maakten 135 mensen kennis met Stop de Schulden. Een aantal van deze mensen stopte of vond een andere wijze om de problematiek op te lossen. Uiteindelijk gingen 73 mensen in traject, waarvan 30 personen die naar de KBR moesten een inlevergesprek kregen. Van die dertig mensen hebben we dat voor 23 kunnen realiseren binnen drie maanden, voor de overige binnen 6 maanden.

Een van de mooiste voorbeelden van resultaatgericht werken met mensen met schulden, is de dag 'Gezond met Geld', die wij in 2019 organiseerden. In een dag werden mensen zover mogelijk geholpen op alle gebieden van de schuldenproblematiek. Zo lukte het ons om een bewoner in één dag te helpen een complete KBR-map in orde te maken. Een dergelijk vooruitzicht maakt mensen gelukkig, ofwel: zij kunnen eindelijk vooruit kijken na een lange periode met veel schuldenstress.

Naast KBR- mappen, huisuitzettingen en water- en energieafsluitingen helpen we mensen ook met kortstondige vragen. Hiermee voorkomen we dat bij bewoners problematische schulden sterk oplopen. Bij Checkpoint zijn in 2019 weer veel mensen met allerlei vragen geholpen. Ruim 480 unieke bewoners kwamen langs met vragen. Niet altijd over schulden, maar bijvoorbeeld ook over taalles. Taalbeheersing helpt mensen brieven over rekeningen en aanmaningen beter te begrijpen. Bij Checkpoint zit dan ook het Taal Informatie Punt, zodat mensen direct in een taalgroep geplaatst kunnen worden.

Niet iedereen hoeft natuurlijk naar de Kredietbank. Negentien bewoners konden we helpen

zonder dat zij naar de schuldsanering hoefden. Zo werd een bewoner geholpen die nog mappen bewaarde met brieven uit het jaar 2000. Ze was het overzicht kwijtgeraakt, maar gelukkig nog niet in de schulden gekomen. Met haar samen hebben we vuilniszakken aan onnodige administratie weg kunnen gooien. En zo ging zij dankbaar weer naar huis met een gevoel van overzicht. Precies waar de vrijwilligers en professionals het voor doen.

Natuurlijk proberen we bij iedereen die bij ons langskomt echt kwalitatieve verbeteringen in de leefsituatie te brengen. Dit wordt bijgehouden met de zelfredzaamheidsmatrix ofwel de ZRM. Bij 58 bewoners zien we na de 0 meting en 1 meting een vooruitgang op financieel gebied. Wat we ook veel zien is dat de mentale gezondheid verbeterde en het sociaal netwerk werd vergroot. Met de vrijwilligers doen we ons best om een ongedwongen sfeer te creëren. Zo zien we dat bewoners aan hun schulden werken, maar tegelijkertijd ook gewoon even kletsen. Vaak is er de behoefte om verhalen te delen. Als ze betrokken mensen om zich heen hebben, verdwijnt de schaamte langzaam. Zien dat ze niet de enigen zijn met een vergelijkbare problematiek, zorgt ervoor dat ze zich beter voelen. Er wordt gelachen en een band met elkaar opgebouwd.

Wij zien de bewoners dan ook terugkomen als hun map is ingeleverd en zij bij de KBR in traject zitten of onder bewindvoering staan. Het kan om een inhoudelijke vraag gaan, waarbij ze hulp nodig hebben, een kort vraagje, of het verzoek om gewoon iets uit te printen. Bewoners weten ons te vinden. Het mooiste is dat de vrijwilligers vaak uit de buurt komen. Er is een gezamenlijk gevoel, met zijn allen zorgen we ervoor. Ook al zeggen de vrijwilligers waar het op staat als dat moet.

Met de Kredietbank, Vraagwijzer, Wijkteam en Couleur Locale Wilskracht Werkt hebben wij vier keer per jaar met het management een overleg en vier keer met de operationele medewerkers. Zo proberen we de samenwerking fris en scherp te houden. Met het management kijken wij naar de cijfers en zien waar zaken organisatorisch mislopen zodat we daar tijdig op kunnen sturen. Met de medewerkers worden tijdens het overleg veel situaties en casuïstiek besproken om elkaar te informeren. Onderdeel ervan is ook de persoonlijke samenwerking en het samen leren.

KPI 7 Taalverwijzers VW

Taal is een belangrijk onderdeel wanneer het gaat om inclusiviteit in de samenleving en maakt daarmee ook onderdeel uit van het werk van SOL. Elkaar begrijpen, jezelf kunnen uitdrukken en iets gemeenschappelijks uitwisselen is essentieel om goed mee te kunnen doen. Dit komt zowel terug bij het werken met volwassenen (bijvoorbeeld een vrijwilliger die achter de bar in het Huis van de Wijk werkt en tegelijkertijd Nederlands oefent) als bij kinderen (zoals het project Bewegend Leren waarbij taal veel aandacht krijgt).

Het taalprogramma dat we in Noord hebben, groeide uit tot een bekend en structureel aanbod in de wijk. Wekelijks zijn er acht informele taalgroepen, waarbij in totaal 90 deelnemers aanwezig zijn. De taallessen worden gegeven door zes verschillende vrijwilligers. Samen met Bij Corrie is er een conversatiegroep actief. In het taalcafé dat we samen met Bibliotheek Rotterdam zijn gestart, oefenen mensen hun Nederlands.

Beide worden in de vorm van een wekelijkse inloop aangeboden. Tevens hebben we het succesvolle project 'Samen Gezond' uitgevoerd in samenwerking met Hoedje van Papier. De methodiek blijkt goed aan te slaan. Taal, gezondheid en bewegen worden daarbij integraal aangeboden.

In 2019 vond in Studio de Bakkerij twee keer Hanina's TaalTalkShow plaats. Dit is een samenwerking tussen Studio De Bakkerij, St. Lezen & Schrijven en SOL. Beide keren waren er meer dan 70 bezoekers.

Daarnaast hebben twee mensen de training tot taalverwijzer afgerond. We hebben in 2018, samen met de VraagWijzer het Taal Informatie Punt (TIP) opgericht. Hier kan iedereen terecht voor vragen rondom taalverwijzingen (zowel formeel als informeel aanbod), inschrijvingen, taalaanbod in de wijk en overige taal gerelateerde vragen. TIP vindt plaats tijdens 'Checkpoint' in de Mozaïek. Checkpoint is een druk bezochte inloop voor alle typen vragen waarbij meerdere organisaties fysiek aanwezig zijn, dit maakt het een zeer geschikt moment om aan te sluiten bij TIP. De VraagWijzer is dan ook altijd aanwezig.

Het taalnetwerk Noord is vier keer bij elkaar geweest. De eerste keer in 2019 was de focus: elkaars aanbod beter in beeld te hebben. Ook is gesproken over aanvullingen, hiaten en overlappingen. De keren daarna stond onder andere de nieuwe subsidieregeling (van de Gemeente Rotterdam) op de agenda waarop het Taalnetwerk Noord input kon geven.

Dubbelportret

‘Veilig is meer dan handhaving’

Doris de Vries, veiligheidsregisseur gemeente Rotterdam en Clyde Pinas, manager SOL Welzijn Rotterdam Noord

Ze vullen elkaar vloeiend aan. Doris de Vries, veiligheidsregisseur van de gemeente Rotterdam in Noord en Clyde Pinas, manager welzijn van SOL. “Ik ga over alle overlast door personen op straat,” zegt De Vries. “Dat geldt voor iedereen: van nul tot honderd. Van hangjongeren tot verwarde mensen. Er komt een melding binnen. Dan kijk ik samen met alle ketenpartners, SOL, STJ, (jeugd) handhaving, wijkteam, gebiedsnetwerkers en politie, hoe we dit oplossen.” Veilig wordt vaak geassocieerd met politie en handhaving”, zegt Pinas, “maar voor SOL is veilig vooral kijken naar de kansen van jongeren uit de wijken.” SOL gaat uit van het sociaaleconomisch model, voegt hij toe, waarbij school & werk centraal staan. Ook voor jongeren is het onmogelijk om je in te zetten voor anderen, wanneer je financiële situatie slecht is. Alleen wanneer je een stabiel leven hebt, kun je komen tot goed burgerschap. “Hoe zorgen we er samen voor dat zoveel mogelijk jongeren actief deelnemen aan de samenleving. Meedenken met wat er gebeurt in hun wijk en echt onderdeel zijn van hun directe leefomgeving.” Dat vindt De Vries prettig aan het werken met SOL. “SOL heeft een visie op de aanpak in de wijk. Dat is ook de meerwaarde van professioneel jeugd- en jongerenwerk. Zij hebben zowel on- als offline zicht op wat er speelt. De jeugd- en jongerenwerkers zijn onze ogen en oren.” Het gaat om kennen en gekend worden, zegt Pinas. “Zo voorkom je overlast.” Samenwerking leidt ook tot herkenning van nieuwe ontwikkelingen, zoals de LVB (licht verstandelijke beperking) problematiek en de relatieve onzichtbaarheid van meiden op straat in de leeftijdsgroep van dertien tot achttien jaar, maar des te meer online. “Juist online gebeuren zaken die we niet zien, maar zeer ernstig kunnen zijn. Zoals loverboys of sexting. Goed kunnen schakelen met elkaar”, zegt De Vries, “zorgt dat we dit in het oog hebben voordat het te laat is.”

KPI 8 Kansrijker en Veiliger opgroeien

Kansrijk

Onze jeugd en jongerenmakelaars zochten nieuwe samenwerkingen op, en bestendigten de verbindingen die er al lagen met sociaal ondernemers, ondernemers, bedrijven, sport-aanbieders, bewoners en culturele aanbieders. Met deze werkwijze hebben we 503 unieke jeugdigen toe geleid naar onze activiteiten en/of activiteiten van onze partners. De NAW-gegevens van jeugdigen die we zien op de pleinactiviteiten en grote evenementen registreren we niet en hebben deze dus ook niet meegeteld. De aantallen zouden daarmee vele malen hoger zijn.

Onze activiteiten zijn gericht op het ontwikkelen van zelfvertrouwen, sociale en emotionele ontwikkeling, het vergroten van het perspectief op de wereld en ondersteuning bij school. Zo deden kinderen mee aan activiteiten als Future Talent, Bewegend Leren en Super Chef's.

We hebben in 2019 ook meer ingezet op culturele ontwikkeling van de jeugd. Het ontdekken van wat je leuk vindt, kun je alleen ondervinden als je ermee in aanraking komt. We merken dat wanneer wij jongeren uit hun reguliere bekende omgeving halen, hun ogen open gaan naar 'alternatieven' om hun droom te verwezenlijken. Alle activiteiten opsommen is onmogelijk, in dit verslag staan daarom enkele voorbeelden genoemd. In het kader van voorlichting over schulden gingen we met de jongeren naar de voorstelling 'Jongeren en Schulden' van Studio de Bakkerij. We stimuleren jeugdigen om zelf hun eigen activiteiten vorm te geven en te initiëren. Het bewonersinitiatief dat is ingediend voor het Johan Ida Festival is hier een mooi voorbeeld van.

In het kader van de pedagogische wijkvisie Oude Noorden hebben we in samenwerking met onze partners de wijkwaarden zowel binnen onze activiteiten als naar buiten verder uitgedragen. In samenwerking organiseerden we de 'Week van een Wijkwaarde'. Zo stond de maand november in het teken van de waarde "respect".

Ambulante rondes

Minimaal vijf dagen per week, ook in de weekenden, doen wij ambulante rondes om jongeren te ontmoeten op de pleinen en in de straten waar ze vaak na school aanwezig zijn. Hierbij maken we gebruik van de SARA- methodiek (scan, analyse, response, assess-

ment). Op de tien bekende pleinen, Jacob Loisplein, Schoterbosstraat, Baljuwplein, Johan Idaplein, Tochtstraat, Snellemanplein, Bergsingelkerk, Pijnackerplein, Rembrandplein en Koningsveldeplein is inzet gepleegd door de jongerenmakelaars. We stemmen hierbij goed af met onze veiligheidspartners, ook bij overlastmeldingen. Door de groepsapp weten we signalen over veiligheid en leefbaarheid snel met elkaar af te stemmen. Zowel de Ramadan als Oud & Nieuw verliepen met hulp van onze samenwerkingspartners rustig.

Ook ons project Jong Burgerblauw ging in 2019 van start. Inmiddels zijn acht jongeren gerekruteerd en volop bezig om samen met de wijkagent de buurten te schouwen en hun signalen en wensen door te geven.

De ambulante rondes zorgden ervoor dat veel individuele jongeren een traject kregen aangeboden dat leidt naar werk en/of scholing. Het aanbieden van individuele trajecten blijft het speerpunt van het doen van ambulante rondes.

Daarnaast waren dit jaar opnieuw de zogeheten zakgeldprojecten en de jongerensociëteit. Ook de jongerenklussendienst ging het 2e jaar in.

Individuele begeleiding

In totaal hebben we 77 jeugdigen in begeleiding gehad waarbij we werken aan vooruitgang op emotioneel vlak, sociale vaardigheden en praktische zaken in hun leven. We betrekken hier hun netwerk bij en afhankelijk van de leeftijd en thuissituatie vervullen ouders een belangrijke rol. We begeleiden jongeren in hun zoektocht (eigen) invulling te geven aan hun leven. Hoe gaan ze om met school, geld verdienen, vrienden, een goede dagbesteding, de thuissituatie, verleidingen van de straat. We ontmoeten jongeren in de Huizen van de Wijk, tijdens ambulante rondes. Ook scholen en het CJG benaderen ons regelmatig.

In het programma JongerenWerk hebben we 48 jongeren toe geleid naar een baan. 26 jongeren hebben een (deeltijd)baan bemachtigd via het project 'Van Intentie naar Loonstrook'. Daarnaast zijn 22 jongeren via Jongerenbijbaan werkzaam binnen het welzijns-werk.

Midwinterfeest in de Banier

Lekker buiten gymen tijdens de Gezonde Toer

Scholenmarkt voor de basisscholen in Rotterdam Noord

Gezond ontbijt in de Mozaïek

Wethouder Michiel Grauss met buurtbewoners uit de Agniesebuurt in actie tijdens NL Doet

SOL Durf(t) te doen

Future Talent op bezoek bij RTV Rijnmond

Koken in het kader van thuisafgehaald met wethouder Sven de Langen

Overhandiging van de Wijkwaarden van Rotterdam-Noord samen met Het Kinderparadijs

Druk bezochte bijeenkomst van het wijknetwerk over het voorkomen van huiselijk geweld

Een rondleiding door het stadhuis en kennismaken met Burgemeester Ahmed Aboutaleb

Samenwerkingsverbanden

Coöperatief Samenwerkingsverband Het Coöperatief Samenwerkingsverband is opgezet met als doel enerzijds het ontschotten en anderzijds het verbinden van het budget zorg & welzijn. We formuleerden gezamenlijk zeven thema's en de deelnemende partijen zijn verantwoordelijk voor een of meerdere werkgroepen waar ze affiniteit mee hebben. De thema's zijn voor de duur van vier jaar afgesproken. Per jaar worden de specifieke afspraken geformuleerd.

Deelnemende partijen

- Stichting SOL Samen Ondernemend Leren (i.s.m. DOCK en TOS)
- CVD
- MOB
- Pameijer
- Humanitas
- Laurens
- Middin
- Leger des Heils
- Wilskracht Werkt
- ASVZ
- Antes

Agenda lid

- Centrum voor Jeugd en Gezin
- VraagWijzer

De werkgroepen vrijwilligerswerk en mantelzorg hebben een constante programmering van vier activiteiten per jaar. Per werkgroep zijn doelen geformuleerd. Hieronder een selectie van het aantal activiteiten en acties die zijn voortgekomen uit het coöperatief samenwerkingsverband (vanuit en met de zeven werkgroepen).

Mantelzorg themabijeenkomst door SPIOR over dementie, over het bespreekbaar maken/erkennen van dementie. Doel van deze bijeenkomst was om het taboe rondom dementie te doorbreken omdat het een hersenziekte is die iedereen kan treffen. Tevens was de presentatie bedoeld om dementie in een vroeg stadium te leren herkennen en te vertellen over wat de ziekte inhoudt. Hier waren dertig mantelzorgers aanwezig. De werkgroep mantelzorg wordt gevuld met medewerkers van Humanitas, MOB, Wilskracht Werkt, CVD Vrijwilligerswerk en Mantelzorg en SOL.

De Vrijwilligers Wijksafari

Tijdens de speeddate in 2018 gaven vrijwilligers in Noord aan het erg leuk te vinden om elkaar te ontmoeten en om

informatie uit te wisselen over de organisatie waar zij vrijwilligerswerk doen. Ze zijn langs drietal organisaties geweest: (bewoners)tuin in de Agniesebuurt, de Wijkcoöperatie en Studio De Bakkerij, en eindigden bij het Nieuwe Spoor voor een gezamenlijke BBQ.

Training vroegsignalering LVB

Voor vrijwilligers van Checkpoint en Stop de Schulden (SOL) i.s.m. ASVZ over het herkennen en handelen op het gebied van mensen met een licht verstandelijke beperking.

Gezamenlijk vakantieprogrammering in de Provenierswijk focus op ouders.

Hiermee is het voor bewoners in één overzicht duidelijk wat er te doen is in de wijk gedurende de zomervakantie. Hierbij is de programmering op elkaar afgestemd. Met de terugkomst van de Nieuwe Provenier van Middin ontstaan er nieuwe mooie kansen voor de wijk.

Mantelzorg Themabijeenkomst: Miracles of Music

De 35 deelnemers aan deze bijeenkomst kregen tools aangereikt om met de inzet van muziek de (geestelijke) gezondheid van zorgvragers (bijvoorbeeld

mensen met dementie, autisme, mensen met PTSS) te verbeteren en ook werd uitgelegd hoe de hersens reageren op muziek. Met deze tools vergroten we de levensvreugde en de kwaliteit van leven van zowel de zorgvrager als de zorgverlener.

Training omgaan met laaggeletterdheid voor vrijwilligers

De vrijwilligers zijn getraind op het herkennen van, en omgaan met laaggeletterdheid. Dit gebeurde in theatervorm, om zo een interactieve werkvorm voor dit taboe bespreekbaar te maken.

Danspaleis voor vrijwilligers

Een middag voor mantelzorgers met ontspanning, muziek en dans. Een voorstelling waar meer dan 80 mantelzorgers aanwezig waren.

Dag van de mantelzorg

Ook dit jaar was de mantelzorgdag een groot succes. Ruim 70 mantelzorgers genoten van de dag, waarop zij workshops, informatie, muziek en een heerlijk diner kregen aangeboden.

Vroegsignalering huiselijk geweld (gezondheid)

Waar moet je terecht als je vermoedens hebt van huiselijk geweld? Dat is nog altijd niet duidelijk voor veel bewoners, vrijwilligers en professionals voor wie dit geen kerntaak is. Belangrijke voorwaarde om huiselijk geweld eerder te stoppen is betere kennisdeling & informatie-uitwisseling, wegnemen van vooroordelen/aannames, een cultuur creëren waarbij hulp wordt gezocht bij signalen en een netwerk creëren, dat duidelijk maakt wie zij waarvoor kunnen benaderen. Hiervoor hebben we in 2019 i.s.m. gemeente, wijkteam, wijkraad en CJG voorbereidende stappen genomen.

Dag van de Vrijwilliger

In een mooie feestdagensfeer met gezellige kerstliedjes werd een lekker ontbijt geserveerd aan alle vrijwilligers. In totaal waren 75 vrijwilligers aanwezig. Daarnaast was een groep professionals aanwezig, om de vrijwilligers te voorzien van eten en drinken. De wethouder sprak de vrijwilligers mooie woorden toe via een videoboodschap. Vrijwilligers waardeerden dit.

Wijknetwerken

De succesformule van de wijknetwerkbijeenkomsten in Noord zet zich voort. In 2019 vonden tien bijeenkomsten plaats. Vijf voor het wijknetwerk in het Oude Noorden en vijf voor de andere wijken Blijdorp, Bergpolder, Liskwartier, Agniesebuurt en Provenierwijk. Gemiddeld komen tussen de 35 en 45 deelnemers. Met de methodiek van Münchhausen kunnen partners vragen inbrengen, waarvoor door anderen praktische oplossingen worden aangedragen. Gemiddeld zijn er vijf vragen per bijeenkomst. Partners helpen elkaar hierdoor actief en zien waar de meerwaarde van andere organisaties liggen.

Sommige vragen zijn niet direct op te lossen en is voor de oplossing ervan een langere ontwikkeltijd nodig. Zo bracht een fysiotherapeut in maart 2018 de vraag in over betere ketensamenwerking en zijn we in oktober 2019 gestart met de proeftuin gericht op de ketenaanpak voor een gezondere leefstijl (gezond gewicht). De actieve introductie van Stichting ANDERS in september 2018, waarbij hulpvragen aan het MKB/bedrijfsleven worden gekoppeld en zij op meerdere plekken een podium kregen, leidde tot ruim 60 opgeloste casussen in Noord. Vanuit de kerk (Samaritaan) is in

november 2018 het knelpunt benoemd dat enerzijds de politie ouderen adviseert de deur gesloten te houden en anderzijds het belang om contact te krijgen met ouderen in het kader van eenzaamheidsbestrijding. Het project #GoedeBurenBuurt is hier een opvolging op. Om de aantrekkingskracht, het niveau en meerwaarde hoog te houden werken we samen met partijen vanuit het tactisch/strategisch overleg aan de kwaliteit van de vragen en aan variaties op werkvormen. Zo hebben we de twee bijeenkomsten in september 2019 in het licht gezet van #durftevragen. We leerden hoe concreter en energiever de vraag, des te beter kun je antwoorden en medestanders verwachten. Daarnaast organiseerden we i.s.m. de gemeente en CJG de themabijeenkomst 'Voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling' voor het gehele wijknetwerk. Na een plenair gedeelte met verschillende sprekers in de vijf workshops werd dieper in gegaan op thema's zoals 'het bespreekbaar maken', 'ouderenmishandeling' en 'ervaringsdeskundige'.

Samenwerking preventie met de jeugdpartners

Om de samenwerking met de jeugdpartners te versterken en te verdiepen organiseren we drie keer per jaar een

thema-lunch waarbij professionals van SOL, het CJG, schoolmaatschappelijk werk en het Kinderparadijs samenkomen. In 2019 gingen deze over Meldcode/SISA, het gebruik van social media en de wijkwaarden.

Bewonersverenigingen

Naast de Huizen van de Wijk kent Noord een aantal bewonersverenigingen waar mensen terecht kunnen in de wijk voor ontmoeting, activiteiten en lichte ondersteuning. Bewonersorganisatie Blijddorp stopte in december en droeg het beheer van de locatie aan de Statenweg aan SOL over.

Leerwerkgemeenschap (LWG)

In Rotterdam Noord was SOL in het schooljaar 2018/2019 onderdeel van de leerwerkgemeenschap (LWG) Samen in Noord (SIN). Samen met het CVD (wijkteam en schoolmaatschappelijk werk), Kinderparadijs en de Vraagwijzer vormden we de LWG SIN. We zijn hiermee de eerste LWG die met meerdere partijen een LWG vormt vanuit verschillende disciplines. Onze filosofie is dat als studenten leren dat samenwerken de norm is, dit een waardevolle basis is voor hen als professionals in de toekomst.

Wekelijks waren er bijeenkomsten waar verschillende thema's werden besproken met de studenten, docenten en de praktijkbegeleiders. Om ieders kennis te vergroten en te delen organiseerden wij in februari 2019 een 'Super LWG'. Hiervoor nodigden we de leerwerkgemeenschappen uit van Wmo Radar en het CVD. Ook was er een deel van het managementteam van de Hogeschool Rotterdam aanwezig. Tijdens deze dag kwam een lector aan het woord, werden presentaties gegeven en gingen de studenten en praktijkbegeleiders samen de wijken in om kennis te maken met wat Rotterdam Noord te bieden heeft op het gebied van welzijn.

'Binnen de proeftuin samen overgewicht aanpakken'

Monique Liet en Kim Nossent werken intensief samen binnen het project Proeftuin Gezond Gewicht. Een experiment van de gemeente Rotterdam in drie Rotterdamse wijken om mensen met overgewicht of met diabetes type 2 en overgewicht intensief te begeleiden naar passende ondersteuning. Met de ketenaanpak binnen de Proeftuin loopt Rotterdam voorop in Nederland en werkt ze samen met het Partnerschap Overgewicht Nederland (PON) en het Erasmus Medisch Centrum. Er wordt een ketenaanpak voor volwassenen met overgewicht en obesitas ontwikkeld, waarbij het medische en sociale domein met elkaar samenwerkt. De Centrale Zorg Coördinator (CZC) heeft hierin voor de Rotterdammer een centrale rol. Kim Nossent van SOL vervult die taak in Noord. Monique Liet: "SOL is voor ons een goede partner hierin om de rol van de CZC te vervullen. SOL werkt al jaren in de wijk, kent de bewoners op haar

Lees verder op pagina 19

Monique Liet implementatiemanager MOW (Maatschappelijke Ontwikkeling Welzijn) gemeente Rotterdam en projectleider Gezond Gewicht

Dubbelportret

‘Overgewicht heeft vaak meerdere oorzaken’

duimpje en is daarmee een belangrijke schakel tussen beleid en uitvoering. De medewerkers van SOL zien wat werkt en wat niet.”

Volgens Kim is de oorzaak van overgewicht niet altijd (alleen) leefstijlgerelateerd, maar kan eveneens komen door medische of psychosociale factoren. Ook armoede kan een grote rol spelen. Of het hebben van schulden. “Overgewicht kan een uiting zijn van stress en daarmee een vicieuze cirkel worden”, zegt Nossent. “Vanwege problemen eten mensen vaak slechter en ongezonder, en dat leidt weer tot overgewicht.” Liet: “SOL was vanaf het allereerste begin betrokken bij de ontwikkeling van dit project. Met hun expertise ben ik zeer blij, maar ook met de tijd en de energie die zij erin steken. Alle SOL medewerkers werken met heel hun hart aan het project. Dat merk je.”

“Afhankelijk van de evaluatie wordt bepaald waar de Centrale Zorgcoördinator uiteindelijk moet worden ondergebracht: bij zorg, welzijn of beide?”, zegt Liet. Het is een optie dat Welzijn de spil zou kunnen worden in het toekomstige gezondheidsdomein. Net als een participatie- zou er in de toekomst ook een gezondheidsmakelaar kunnen zijn, die mensen samen met de 1e en 2e lijn helpt om gezond te blijven. Heel laagdrempelig en daardoor juist goed bereikbaar.”

Kim Nossent SOL Centrale Zorgcoördinator

KPI 9 Samenredzaam

Een samenleving waarin wij elkaar ondersteunen en wel het liefst in een zo vroeg mogelijk stadium, is ook waar we met samenredzaam op inzetten. We stimuleren meer inzet voor anderen om de sociale cohesie te versterken. Dit doen we door middel van onze community building aanpak. Noord kent stedelijke problematiek op het gebied van armoede, eenzaamheid, gezondheid en vergrijzing. We ondersteunen bewoners op onder meer deze thema's. We doen dit via de principes van de Asset-Based Community Development (ABCD). De kern zit in het aansluiten op de energie en talenten in de wijk en het leggen van verbindingen. Dit leidt tot vele mooie verbindingen van en tussen bewoners en vele bewonersinitiatieven. Hieronder een aantal gebeurtenissen om een beeld te geven. We zijn er trots op dat wij bewoners van Noord in zulke grote getale weten te stimuleren en te ondersteunen zich voor een ander in te zetten.

Community building in de Agniesebuurt 2019

In de Agniesebuurt hebben we extra inzet gepleegd met onze community aanpak. Daar hebben we ons netwerk van sleutelfiguren uitgebreid. Een eerste bijeenkomst in april 2019 richtte zich op het samenbrengen van de zogenaamde buurtverbinders. Het netwerk van sleutelfiguren groeide in de loop van het jaar en breidde zich uit met geïnteresseerden en/of mensen die hun talenten wilden inzetten. Ons bestand in deze buurt telt uiteindelijk zo'n 60 mensen. Ook ontstaat een eerste buurtkaart.

Daarnaast hebben we in samenwerking met Havensteder portiekgesprekken gevoerd met bewoners onder de naam 'Open Koffie'. De koffie werd aangeboden door sociaal ondernemer 'Man met Bril'. In totaal werden vier 'Open Koffie's' georganiseerd met als onderwerpen: wat leeft en speelt er? Wat zijn de wensen en ideeën, en welke talenten zijn aanwezig? Wie wil zelf een bijdrage leveren aan de buurt? En waaraan is behoefte? Van daaruit is gekeken welke verbindingen konden worden gelegd. Daarnaast werd samen met een bewoner een enquête gehouden. In een vervolgbijeenkomst in de Banier werden de resultaten van de individuele -, portiekgesprekken en de enquête gedeeld. Vervolgens werden bewoners ondersteund met het vormgeven van de ideeën. Zo vond op Burendag 28 september een evenement plaats in de Teilingerstraat waarbij ook de Gemeentepeler werd ingezet. Een app om de mening van bewoners over een bepaald onderwerp te peilen, in dit geval de inrichting en beleving van de Teilingerstraat en het idee voor een markt van een bewoner.

Laagdrempelige inloop

Checkpoint Noord heet de plek in de Huizen van de Wijk waar wij wekelijks aanwezig zijn met een team van stagiaires en vrijwilligers om bewoners te ontvangen voor allerlei vragen. Inzet is om de bewoner direct te helpen, indien nodig verwijzen we door of komt de bewoner nog een keertje terug. Checkpoint is inmiddels uitgegroeid tot het welzijnsplein waar ook de VraagWijzer, het Jeugdfonds en het Taal Informatie Punt (TIP) aanwezig zijn. Met het hoge bezoekersaantal, gemiddeld 30 tot 40 in de Mozaïek en 15 tot 20 in de Propeller, blijft de behoefte aan een plek in de wijk waar je terecht kunt met vragen groot. In 2019 zijn we (naast Mozaïek en Propeller) ook in de Banier gestart met CheckPoint. Daarnaast ondersteunen we de vrijwilligers in het Klooster, die 'de Vragenbalie' bemanen. Ook zijn we gestart met Chatpoint waar mensen anoniem aan het Checkpoint-team vragen kunnen stellen via de chat. Het aanbod bestaat verder onder andere uit: computerlessen, Digicafé, Informeel Taalaanbod en het Repair café.

Eenmalige trainingen

Dit kan variëren van toelichting op kwijtschelding tot aan een workshop gericht op ondernemerschap (waarbij onder andere een hoogleraar aan groep van 60 geïnteresseerden uitgebreide informatie heeft gegeven).

Buurtpreventie

De buurtbrigade Agniesebuurt bestaat uit een vijftal vrijwilligers die een paar keer per maand een wijkscouw organiseren om eventuele misstanden in de openbare ruimte te signaleren. Zij ondersteunen tevens bij allerlei activiteiten in de buurt.

Ondersteuning vrijwilligers en bewonersgroepen

Het coachen van bewoners om activiteiten te ontplooiën voor de buurt is een belangrijk onderdeel van ons werk. Daarnaast ondersteunen we zelforganisaties zoals bijvoorbeeld MVCN en begeleiden we een groep van vrijwilligers die actief is in de Kerkeplaats.

In 2019 ondersteunden we 102 bewonersinitiatieven. Een aantal voorbeelden zijn:

- Internationale Vrouwendag;
- Buurtmaaltijd de Banier;
- Stille Heldinnen Disco;

KPI 9 Samenredzaam

- Wijkfeest Provenierswijk;
- Lief en Leed Wijk -BBQ;
- Festival Johan Idaplein;
- Workshop Ondernemen;
- Iftar.

Mantelzorg

Afgelopen jaar gaven we veel aandacht aan de vraag of iemand zorg levert voor een ziek familielid, kennis of buur. Dit eerste gesprek hierover is belangrijk. Dit komt bijvoorbeeld ook bij Checkpoint ter sprake. Dit maakt dat we nu met 390 bewoners contact hebben, die zorg voor een ander dragen. Dit wil niet zeggen dat zij allemaal overbelast zijn, maar wij houden hen op de hoogte over de informatiebijeenkomsten die wij organiseren. Mocht de weg naar ondersteuning voor zorg (te) zwaar worden, dan kan gezamenlijk worden overlegd hoe wij deze lichter maken.

Community Care

De vrijwilliger is het hart van ons werk. Met 180 vrijwilligers in ons bestand die wekelijks actief zijn voor een ander of voor de buurt, maken we de buurt gezelliger, aangenamer en ondersteunen we bewoners op allerlei gebieden. Het vrijwilligersbeleid staat inmiddels, waarbij doorontwikkeling een belangrijke ambitie is. Mooi om te noemen is dat de vrijwilligerscoördinator nu wordt ondersteund door een van onze vrijwilligers. De werkervaring die zij opdoet als assistent zal haar helpen de stap te maken naar een betaalde baan. Tevens hebben we BS2 (business to social) opgezet, waarbij sprake is van samenwerking met commerciële bedrijven die vrijwilligerswerk willen doen.

KPI 10 Gezondheidsbevordering

Bewegen, ontspannen en gezonde voeding zijn de voorwaarde voor een gezond en hopelijk lang leven in goede gezondheid. Veel van onze bewoners, maar ook onze medewerkers zijn daar niet altijd even goed mee bezig. Dat is de reden dat SOL specifiek aandacht heeft voor gezondheidsbevorderende activiteiten. Dit doen we in allerlei vormen voor uiteenlopende doelgroepen.

Volwassenen

Laagdrempelig beweegaanbod, voorlichting en kennismaking met gezonde voeding. Dit zijn voor onze deelnemers de ingrediënten om te werken aan hun mentale en fysieke gezondheid.

Jeugd

Voor de jeugd in het gebied Noord is het belangrijk te bewegen. Onze doelgroep maakt om diverse redenen niet altijd gebruik van bestaande sportaanbieders. Daarom bieden wij georganiseerde 'ongeorganiseerde' sport aan. Door de jeugd kennis te laten maken met diverse sporten, voor dialoog te zorgen en op een gezonde manier met hun zelfbeeld en wereldbeeld om te laten gaan, verleiden we hen om actiever in het leven te staan.

Communities in Beweging

In De Banier, Mozaïek en Propeller, maar ook in de buitenruimte wordt een veelheid van activiteiten in het teken van gezondheid aangeboden. Tijdens deze activiteiten maken we een onderscheid tussen fysieke gezondheid en mentale gezondheid.

In de Huizen van de Wijk zijn wekelijks activiteiten om samen te werken aan een gezonde leefstijl. SOL, haar vrijwilligers en medewerkers laten mensen meedoen met Yoga, kickboksen, Mandala of wandelen door het mooie Noord.

Het aanbieden van gezondheidsbevorderende activiteiten moet natuurlijk wel effect hebben. Om dit effect te meten wordt elk jaar bij 80 deelnemers een vragenlijst afgenomen. Inmiddels is bij 73 deelnemers een tweede meting afgenomen, waarbij vooruitgang is waargenomen. Met het afnemen van de vragenlijst, een zelf ontwikkelde methodiek, wordt de vooruitgang gemeten op het gebied van gewicht, fysieke en mentale gesteldheid en voedingspatronen. De gemiddelde deelnemer is tussen de 40 en 60 jaar oud. De acti-

viteiten worden afgestemd op de leeftijden. De meeste activiteiten op het gebied van gezondheid zijn zeer gemêleerd. De wandelgroepen en Mandala worden enkel bezocht door vrouwen. Mede door de geweldige vrijwilligers die al deze activiteiten begeleiden zien we dat de groepen heel hecht zijn. Na de les praten de deelnemers en vrijwilligers vaak nog even door onder het genot van een kopje thee of koffie. Vorig jaar is een aantal deelnemers doorgestroomd als leefstijlmaatje. Het is mooi om te zien dat deze mensen nog steeds actief zijn als leefstijlmaatje en op deze wijze een belangrijke bijdrage leveren aan de gezondheid van zichzelf, maar ook van andere buurtbewoners. Bij elkaar leveren de vrijwilligers van SOL vijftien activiteiten, waarvan tien met name gericht zijn op het verbeteren van fysieke gesteldheid en gezonde leefstijl van de deelnemers en vijf op het verbeteren van de mentale gesteldheid van de deelnemers.

Doordat de leefstijlmaatjes getraind zijn in vroegsignalering gaan zij gesprekken aan met deelnemers. Deze signalen worden op waarde geschat en helpen de deelnemers een stapje verder te gaan.

De Gezonde Toer

Deze organiseren we twee keer per jaar waarbij naast het doen van gezondheidschecks (bloeddruk, suiker, cholesterol, zuurstof, BMI, etc.) ook het gesprek plaatsvindt door professionals als de wijkverpleegkundige en de participatiemakelaar over een gezonde duurzame leefstijl. Bij de laatste Gezonde Toer stond 'Gezonde voeding' centraal en hebben de deelnemers met elkaar eerst gezond geluncht.

Samenwerking laagdrempelig beweegaanbod

De deelnemers die gebruikmaken van het laagdrempelige sportaanbod binnen SOL hebben vaak, zo niet altijd, een grote afstand tot deelname aan sport binnen sportverenigingen. Met de gemeente, Sport Support, sportregie en diverse verenigingen proberen we door de handen ineen te slaan het laagdrempelige beweegaanbod beter bekend te maken onder de bewoners. Dit blijven we doen door gedurende het gehele jaar laagdrempelige beweegactiviteiten te promoten en te communiceren naar bewoners.

Jeugd & Gezondheid

In samenwerking met het CJG, KinderParadijs en SMW is er een poule van werkers die getraind zijn in het geven van weerbaarheidstraining Rots & Water. Momenteel leveren

KPI 10 Gezondheidsbevordering

wij een medewerker. Het geven van weerbaarheidstraining Rots & Water zorgt ervoor dat jeugdigen beter in staat zijn om te gaan met hun emoties (zoals agressie en verdriet). Bovenstaande heeft vooral te maken met mentale gezondheid. Het is voor jeugd belangrijk om op jonge leeftijd in aanraking te komen met sport, want uiteindelijk is het in veel gevallen 'Jong geleerd, oud gedaan'. Daarom ontwikkelde SOL in 2019 een uitgebreid aanbod van activiteiten voor jeugdigen. Samen met Stichting Maeh realiseerden we een uitbreiding op het gebied van dans, drumlessen, zanglessen, gitaarlessen en pianolessen. Deze activiteiten dragen met name bij aan de mentale gezondheid van jeugdigen in het gebied Noord.

Signalen

Jeugdigen bewegen tot een gezondere leefstijl is een uitdaging. Door een sluitende aanpak in samenwerking met scholen, welzijn en, de belangrijkste factor, ouders, bereiken we veel. Met het bieden van alternatieven, het gesprek aan blijven gaan en het steeds benadrukken van het belang van een gezonde leefstijl voor de toekomst, willen we jongeren verleiden gezonde keuzes maken. Om met name jeugd te verleiden om gezonder te leven is proeven een ideaal middel. Tijdens 'Top Chefs' leren we hen dat gezond ook lekker kan zijn. Kinderen koken gedurende een aantal weken allerlei gezonde maaltijden en deze activiteit wordt afgesloten met een maaltijd voor de ouders. Wat we terug krijgen van jeugdigen is dat zij ouders verleiden om thuis dezelfde maaltijden te bereiden die zij kookten tijdens de activiteiten.

SROI

De verplichting om 5% van de contractsom te besteden aan het begeleiden van personen met een afstand tot de arbeidsmarkt is behaald. We leveren de SROIgegevens aan bij het Werkgeversservicepunt. Nog niet alle gegevens zijn verwerkt, maar onze SROI is boven de norm. De SROI-inspanningen uiten zich in het:

- begeleiden van BOL- stagiaires;
- het motiveren en begeleiden van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt door hen kennis te laten maken met verschillende vormen van vrijwilligerswerk en tevens te werken aan persoonlijke vaardigheden;
- het begeleiden van mensen naar betaald werk of het aannemen van mensen vanuit een uitkeringssituatie.

Dubbelportret

‘Moestuin is meer dan voeding’

In Schotland zag hij, als antropologisch onderzoeker, wat de betekenis en waarde van land is voor mensen. “We zijn zo gewend om te denken in getallen, meetmethodes en (harde) resultaten dat we vergeten wat mensen voelen als ze bezig zijn met de natuur en het bewerken van voedsel op het land. Dat gevoel wilde ik in Rotterdam realiseren. Omdat het je niet alleen blij maakt, maar ook verbindt met de natuur.” Rutger Henneman richtte in 2008 samen met Daniel Opbroek de Stichting GroenGoed op. Ze wilden moestuinen creëren waar buurtbewoners hun eigen groenten en fruit konden verbouwen en in ruil voor het bewerken van het land een deel van de opbrengst kregen. Inmiddels telt GroenGoed negen tuinen verspreid over Rotterdam Noord en het centrum waar een mix van buurtbewoners werken. “Sommigen als vrijwilliger met behoud van uitkering, anderen hebben een burn-out en proberen zo langzaam hun reguliere leven weer op te pakken.” Femke Hartendorp juicht het initiatief toe, omdat het idee van duurzaamheid, armoedebestrijding en het stimuleren van gezond eten past bij de visie van SOL. “Door de gesprekken op de tuin, wordt ook duidelijk welke mensen met echte hulpvragen rondlopen. Vragen waarvan ze niet weten wie hen daarbij kan helpen. GroenGoed speelt die vragen dan aan ons door, zodat mensen op tijd de juiste hulp krijgen. En wat we ook zien is dat mensen met een klein sociaal netwerk, vriendschappen sluiten en zo in de buurt nieuwe contacten op doen. Er ontstaat een heel nieuw sociaal netwerk.” De tuinen zijn voor kinderen een plek waar ze op een ongedwongen manier kennis kunnen maken met het verbouwen van voedsel. Dit past ook bij de wijkpedagogische visie. Maar de tuinen zijn meer dan voeding, zegt hij, het helpt mensen hun welbevinden te vergroten.

Rutger Henneman van GroenGoed met Spin in 't web Femke Hartendorp

Community Projecten

Community Pot

Ook dit jaar maakten weer veel partijen gebruik van de community pot. Een gereserveerd bedrag voor lokale initiatieven vanuit de community. We kiezen projecten en partijen die een toegevoegde onderscheidende waarde hebben t.o.v. de welzijnsopdracht. Door hen een financieel steuntje in de rug te geven, bieden wij hen de ruimte zich te ontwikkelen en begeleiden we hen waar nodig. Tevens maken we gezamenlijk heldere afspraken waar die toegevoegde waarde uit bestaat. WMove, Stichting Talent Present, Groen Goed zijn er in 2019 nieuw bij gekomen.

Huizen van de Wijk

We zijn blij met de ontwikkelingen in de Huizen van de Wijk. In het gebied Noord heeft SOL drie van de vier Huizen van de Wijk in beheer: Mozaïek, De Banier en Propeller. De Banier is er m.i.v. februari bijgekomen. De belangrijkste factor binnen de Huizen van de Wijk zijn de vrijwilligers en stagiaires. Zonder deze vrijwilligers, die allen bewoners zijn van het gebied Noord, kunnen de Huizen van de Wijk niet bestaan.

Deze vrijwilligers worden begeleid door de vrijwilliger coördinator en de community builders (sociaal beheer). We hebben al onze vrijwilligers en een groot deel van onze vaste gebruikers een training BHV aangeboden het afgelopen jaar. Naast de vaste vrijwilligers die essentieel zijn in de openstelling van de Huizen van de Wijk zijn er vrijwilligers die ondersteuning bieden bij incidentele activiteiten. Om de voorwaarden te organiseren waaronder de vrijwilligers kunnen werken, hebben we drie community builders in dienst. Zij hebben een taak gericht op het facilitaire, het sociale stuk rondom de vrijwilligers en tevens het betrekken van de wijk bij het Huis van de Wijk.

Het Huis van de wijk De Banier

SOL heeft vanaf 1 februari 2019 het HvdW De Banier in beheer. We hebben extra geïnvesteerd in het opbouwen van een community rondom De Banier. Een externe community builder is daar aan de slag gegaan volgens de principes van Asset-Based Community Development (ABCD). De kern zit in het aansluiten op de energie en talenten in

de wijk en het leggen van verbindingen. Om de buurt te betrekken organiseerden we op 22 mei een buurtbijeenkomst in combinatie met een Iftarmaaltijd.

De opkomst was goed met zo'n 40 deelnemers (en 60 bij de Iftar) en leverde veel ideeën op en nieuwe mensen die actief wilden zijn in het Huis van de Wijk. In het HvdW De Banier zijn momenteel zes actieve vrijwilligers intensief betrokken bij de beheertaken. Zij zijn cruciaal in de openstelling van het HvdW. In de loop van het jaar groeide het aantal activiteiten en daarmee ook het aantal bezoekers van De Banier. Om duidelijk te maken dat het Huis van de Wijk voor iedereen open staat en de activiteiten onder de aandacht te brengen, organiseerden we 21 november een tweede bijeenkomst voor de buurt. Facilitair moet in De Banier, vanwege achterstallig onderhoud, een inhaalslag worden gemaakt. Afgelopen maanden stonden in het teken van het verkrijgen van de exploitatievergunning. Gezorgd wordt dat de werkzaamheden niet leiden tot annulering van het aan-

bod dat momenteel plaatsvindt. De Banier bevindt zich momenteel in Fase 3.

Het Huis van de Wijk Mozaïek

Huis van de Wijk de Mozaïek is en blijft een pareltje. Het is een bruisend huis met veel activiteiten voor bewoners en door bewoners. In 2019 waren er 17 actieve vrijwillige bewoners intensief betrokken bij de beheerstaken. Zij zijn cruciaal in de openstelling van het HvdW. Met wijkpartners en het Huis van de Wijk Het Klooster wordt afgestemd en samengewerkt op het gebied van programmering en dienstverlening. Actieve vrijwilligers (bewoners) nemen een deel van de beheertaken over. Het HvdW Mozaïek biedt ruimte voor initiatieven van bewoners, alle vormen van vrijwilligerswerk en activiteiten of cursussen op het gebied van bijvoorbeeld taal, gezond eten of bewegen. Voor kinderen en jongeren hebben we heel veel speciale activiteiten, zoals schaken, Sportschool010, Van Intentie naar Loonstrook en Future Talent! Allerlei organisaties werken in het Huis van de Wijk samen. Denk bijvoorbeeld aan de maatschappelijke organisaties,

zorgaanbieders, scholen, sportverenigingen, wijkclubs, een maaltijdvoorziening, boodschappendienst en een klussendienst. Wie steun of advies zoekt, kan terecht in de Mozaïek.

Het Huis van de Wijk de Propeller

Het Huis van de Wijk de Propeller richtte zich het afgelopen jaar op het verbinden van nieuwe bewoners aan het Huis van de Wijk. Hier gaan we het aankomend jaar mee door. De open inloop voor jongeren is komen te vervallen, in plaats daarvan komen jongeren alleen op afspraak (individuele coaching) of we organiseren een activiteit voor jongeren. Tussen SOL en wijkpartners in het gebied wordt afgestemd en samengewerkt op programmering. Bewoners(groepen) nemen deel aan de

programmering, en vrijwillige inzet wordt bevorderd in het HvdW. Bewoners en SOL werken naast elkaar en beheren gezamenlijk het HvdW. De Propeller bevindt zich in Fase 3.

Huis van de Wijk Plus

Inclusiviteit staat voorop in onze Huizen van de Wijk. Dit is terug te zien in onze programmering van preventieve dagbesteding. We maken een onderscheid tussen *Arbeidsmatige dagbesteding* in Huizen van de Wijk. Zo zijn mensen met een beperking (o.a. van Pameijer en Maaszicht) onderdeel van ons team van vrijwilligers. Zij staan achter de bar, helpen in de keuken en dragen zorg voor koffie en thee voor de gebruikers van de verschillende ruimten in de Mozaïek.

Arbeidsmatige dagopvang met LVB-jongeren van de school Accent.

Er worden diverse recreatieve en/of arbeidsmatige projecten georganiseerd, gericht op inclusie door hen LVB-jongeren in te zetten bij reguliere activiteiten in het Huis van de Wijk de Mozaïek en De Banier. Gezamenlijk wordt met minder kwetsbare jongeren uitvoering gegeven aan diverse activiteiten.

Uit onze ervaring van de afgelopen jaren blijkt dat de eerste stap een wekelijkse activiteit is voor 'de eigen groep', onder begeleiding van een organisatie. Als de deelnemers dat gewend zijn, komen ze een keertje mee ontbijten of deelnemen aan een beweegactiviteit. Vandaaruit ontstaat de volgende stap.

Zoals de jongeren van Maaszicht, die de bingo draaien voor een bewonersgroep.

In het kader van *Preventieve Dagbesteding Psychogeriatric* zijn er twee geheugenpaleizen in Noord, gericht op bewoners met vergeetachtigheid en lichte dementie. De activiteiten worden begeleid door een coördinator, een beweeg- en muziekvakkracht en vrijwilligers.

In het Huis van de Wijk De Banier is het krach(T)huis (2 dagdelen) voor ouderen met somatische beperkingen en een indicatie voor zvw- zorg bij Laurens of Humanitas. In het krachthuis geven we vorm aan de *Recreatieve Dagbesteding* en gaan we uit van de talenten en kwaliteiten van de deelnemers.

Het krach(T)huis bestrijdt eenzaamheid

Een gesprek met Krach(T)huis-deelneemster Jetty Schipper

Zestig jaar geleden liet Jetty Schipper met haar echtgenoot haar leven in Den Haag achter. Samen verhuisden zij naar Rotterdam Noord. Daar woonden ze altijd met veel plezier. Maar nadat haar man overleed, moest Jetty omschakelen. Haar kinderen woonden niet meer thuis en ook al had ze haar hond, toch was haar leven niet hetzelfde. Zoals vele andere ouderen in Rotterdam, had Jetty last van eenzaamheid.

“Nadat mijn man overleed, viel er thuis een dodelijke stilte. Als sociaal mens was dit voor mij heel moeilijk”, en ze geeft een aai over de kop van haar hond. “Al zocht ik bezigheden, niks was vervullend. Dit veranderde toen ik Het Krach(T)huis ontdekte.” Het Krach(T)huis is een dagbesteding, waarbij ouderen werken aan hun fysieke en sociale weerbaarheid. Elke woensdag komen ouderen naar het Huis van de Wijk de Banier om mee te doen met activiteiten of simpelweg hun sociale kring te verbreden. Jetty

vertelt dat zij mensen hier weleens over hoorde praten. “Nadat ik uit nieuwsgierigheid was langs gegaan, besepte ik dat eenzaamheid niet hoeft. Ik hoefde niet elke dag alleen thuis te zijn. Het was daadwerkelijk een opening.”

Volgens Jetty is het niet alleen maar een dagbesteding, ze kijkt er echt naar uit. “Ik word elke week hartelijk ontvangen door Anita, Ilona en de stagiaires. Zij zijn het hart van Het Krach(T)huis, echt waar,” vertelt Jetty. Als zij nadenkt over wat haar echt raakte, was het de kerstviering. Jetty begint te stralen als ze vertelt over de sfeer tijdens het kerstdiner, mede georganiseerd door Het Krach(T)huis. “Naast dat wij heerlijk hebben genoten van een drie-gangen-diner, werden wij hartelijk ontvangen. Niet alleen door de vele vrijwilligers, maar ook de bezoekers verwelkomden elkaar. Ik heb met een paar dames Mens Erger Je Niet gespeeld.” Hierbij begint ze te lachen. “Wat hebben we in een deuk gelegen!”

Zo brengt het Krachthuis mensen samen.

Jetty legt uit hoe zij een sociale kring opbouwt met andere ouderen in Noord. De gezelligheid en acceptatie onder elkaar maakt het zo bijzonder. “Of je de vrouw tegenover je of naast je kent, je staat open voor elkaar. Het Krach(T)huis is uniek, het staat boven alles,” vertelt Jetty. Jetty zou daarbuiten niet zo snel kennis maken met andere mensen. Het Krach(T)huis heeft haar daarbij een duwtje gegeven.

“Het heet het Krach(T)huis en kracht haal ik er zeker uit!”

Het Krach(T)huis is een laagdrempelige preventieve dagbesteding voor ouderen waarbij wordt ingezet op (samen met de oudere) organiseren wat zij graag willen doen. Naast de eigen kracht is het element van ontmoeting erg belangrijk. Het is tevens mogelijk indien de ouderen thuis steun krijgen, dit ook op het Krach(T)huis te ontvangen (denk aan diabetici of steunkousen). Iedere woensdag is het Krach(T)huis geopend in de Banier.

Dubbelportret

*'Je mag hier zijn
wie je bent'*

Leni Nugteren werkt al bijna haar hele leven bij zorgorganisatie Riederborgh. Ooit begonnen als verzorgende, werkt ze nu als coördinator activiteiten. Een functie die haar op het lijf is geschreven. Samen met Ineke van Tuijl organiseert zij de wekelijkse Geheugenpaleis bijeenkomst in het Wijkcentrum West in Ridderkerk. "Ik zie wat beginnende dementie met ouderen doet", zegt Leni Nugteren. "Je raakt langzaam je zelfvertrouwen en zelfredzaamheid beetje bij beetje kwijt". Dat maakt voor haar Het Geheugenpaleis ook zo waardevol. Omdat het, zegt ze, ouderen het gevoel geeft dat ze ondanks dat er toe doen. "Ouderen praten niet makkelijk over hun gevoelens, die verstoppen ze zo diep mogelijk, zeker als ze beseffen dat hun geestelijke gezondheid achteruit gaat. Bij ons hoeft niemand te doen alsof. Ze mogen hier zijn, wie ze zijn." Wat juist deze Geheugenpaleis ook uniek maakt, zegt Ineke van Tuijl, is de combinatie Zorg en Welzijn. "Het Geheugenpaleis is het begin van de zorgcirkel. Leni heeft contact met casemanagers uit Ridderkerk. Zo delen wij onze ouderenkennis." In die vier jaar dat het Geheugenpaleis in Ridderkerk bestaat, zijn deelnemers ook naar de dagbesteding van de Riederborgh gegaan. "Maar dat proberen we zo lang mogelijk te voorkomen." Alle negen Geheugenpaleizen verschillen, voegt ze toe, maar hier maakt vooral het dorpse karakter het zo bijzonder. Volgens Leni Nugteren draagt ook de christelijk protestantse signatuur van de Riederborgh daaraan bij. "De deelnemers kennen elkaar van de kerk. Mantelzorgers zijn nauw betrokken en van respijtzorg wordt veelvuldig gebruik gemaakt. Hier kom je om een leuke dag te hebben en zo ervaren de deelnemers dat ook."

Ineke van Tuijl, coördinator Geheugenpaleizen SOL en Leni Nugteren, coördinator activiteiten zorgorganisatie Riederborgh (Ridderkerk)

Geheugenpaleis

Meebewegen met de doelgroep zorgt voor eigentijdse dagbesteding

Coördinator Geheugenpaleizen Saskia van der Zijden: "Er is een steeds groter groeiende groep ouderen met een vorm van beginnende dementie. In de samenleving is hier ook meer aandacht voor. De acceptatie komt op gang en haalt dementie uit de taboesfeer. Daardoor neemt ook de behoefte toe aan een eigentijdse vorm van dagbesteding zoals Het Geheugenpaleis. Die richt zich namelijk op ouderen die nog niet toe zijn aan een geïndiceerde vorm van dagbesteding." Daarnaast, zegt ze, is niet één Geheugenpaleis hetzelfde. "Het is echt maatwerk. De opzet wordt ook gekleurd door de partner met wie wij in bepaalde gebieden werken. En het is wijkgericht, dat is het unieke van Het Geheugenpaleis. Dit zie je terug in de samenstelling van de groep. Zo is in Delfshaven een diverse multiculturele groep, waar op een hele andere manier invulling wordt gegeven aan de onderdelen muziek en zang. Vergelijk dat met Overschie waar de deelnemers meer waarde hechten aan een traditioneel repertoire. Of in Ridderkerk waar

de groep bestaat uit mensen met een voornamelijk protestantse achtergrond."

Behoeftte aan gelijkgestemden neemt toe

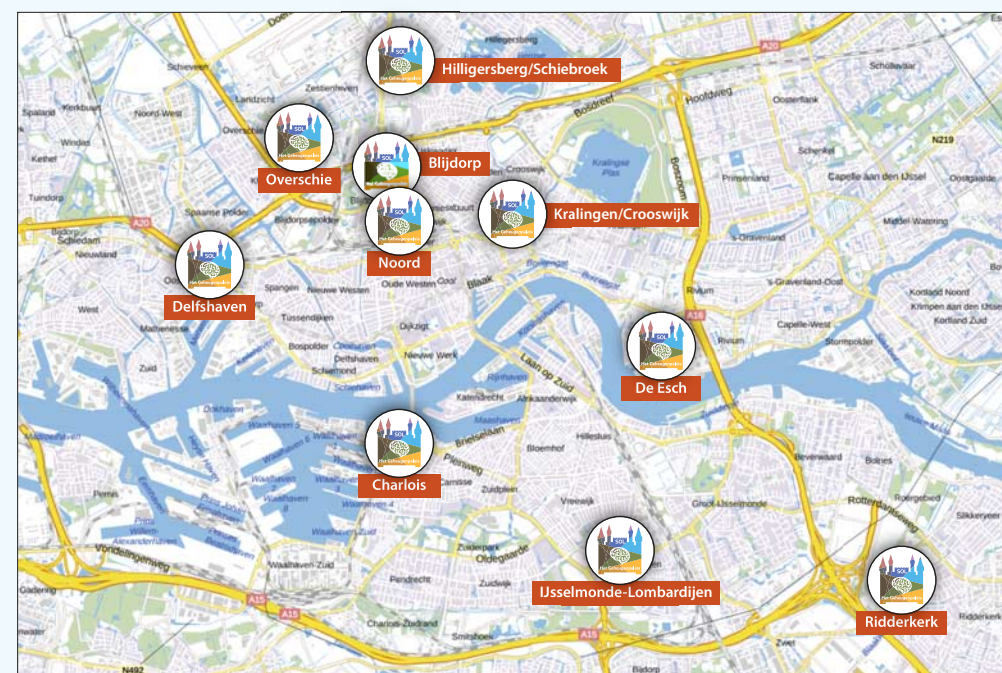
Volgens Saskia van der Zijden zal de samenleving in de toekomst mee moeten bewegen met de 'ouder wordende mens'. "Hoe we nu onze vrije tijd invullen, is niet vergelijkbaar met hoe de huidige ouderen dat deden. Hoewel ook de ouderen van nu met toenemend gemak smartphones gebruiken of een tablet. Digitalisering zal hoe dan ook toenemen, en dat zien we straks terug in het aanbod. En de doelgroepen zullen zich meer differentiëren. Zo is er een groeiende groep van relatief jongere ouderen 65+ die op zoek zullen gaan naar gelijkgezinden. Maar ook specifieke groepen met eenzelfde culturele achtergrond, doen dat steeds meer. Zeker die laatste doelgroep is moeilijk te bereiken en daar wordt nu onderzoek naar verricht door het Kenniscentrum Zorginnovatie Hogeschool Rotterdam met het Ouderen Maat-

schappelijk Werk van SOL (zie ook pagina 32). Uit dat onderzoek komen dan weer andere vormen van dagbesteding. Het blijft zo maatwerk."

Scholing en professionalisering

In 2019 zijn alle vrijwilligers en mede-

werkers geschoold. Zij kregen een scholing 'Hoe om te gaan met mensen die kampen met geheugenproblemen of beginnende dementie'. Deze werd gegeven door Alzheimer Nederland.

‘Samen voorkom je ruis op de lijn’

Moeiteloos weten ze elkaar te vinden. En dat gaat zelfs vaak gewoon via de mail, zegt WMO adviseur Anne Sophie Priem, lachend. Ze hoeven elkaar niet perse te zien of te spreken om een bewonersvraag snel op te lossen. Onlangs hoorde Priem tijdens een huisbezoek een oudere dame vragen of iemand kon helpen met de onderhoud van haar tuin. Zo’n vraag mailt ze direct door naar SOL Spin in ‘t web Femke Hartendorp. “Het zijn vragen die niet binnen de WMO passen en buiten de huidige sociale kaart vallen, maar waar we bewoners wel mee willen helpen. Dat geldt ook voor ziekenhuisbezoek of tuinonderhoud. “Waar de WMO stopt, pakken wij het over”, zegt Femke Hartendorp. “Het is een doorgaande lijn: van zorg naar welzijn. Vanuit de WMO kun je al die vrijwilligersorganisaties niet meer overzien. Als Spin vervul ik een brugfunctie. Ik heb een actueel en goed overzicht van alle clubs in Noord en weet precies wie ik moet bellen om iets gedaan te krijgen. Zo worden bewoners altijd geholpen met hun vraag: vanuit de WMO of vanuit de Spin.” Beiden signaleren daarnaast onafhankelijk van elkaar ontwikkelingen. Bijvoorbeeld een toename van thuiswonende ouderen met beginnende dementie. “Moeten we dan opschalen?”, zegt Hartendorp. “Of eerst andere mogelijkheden onderzoeken?” Daarom is het fijn dat we zo nauw met elkaar en het wijknetwerk samenwerken, voegt Priem toe. “Dat voorkomt ruis op de lijn en kunnen wij de bewoners optimaal van dienst zijn.”

Anne Sophie Priem, WMO adviseur gemeente Rotterdam (Noord) en Femke Hartendorp (Spin in ‘t web SOL)

De Spin lost het op

Bij het oplossen van hulpvragen maakt de Spin in 't web gebruik van een netwerk van meer dan 80 organisaties en sleutelpersonen uit Rotterdam Noord. Ruim 100 vragen zijn er gematched in 2019. Voor een verhuizing van een dame zonder netwerk, die door een gebroken heup niet meer kan terugkeren naar haar woning op de 3e verdieping, vraagt de Spin in 't web vrijwilligers van Wilskracht Werkt om te sjouwen en het busje van Rotterdam Dorst rijdt de spullen vervolgens naar haar nieuwe huis. Ook de buurman wordt gevraagd te helpen. Door altijd te durven vragen en niet te stoppen totdat het geregeld

is, zorgt de Spin in 't web dat er oplossingen komen waarbij de kracht van het wijknetwerk wordt benut. Samen verhogen we zo het welzijn van de bewoners van Noord. Zo zorgt Stichting ANDERS ervoor dat door betegeling een slechtiende meneer meer van zijn tuin kan genieten. En om mee te gaan naar het ziekenhuis kent Stichting Goud van Noord net die ene vrijwilliger die Turks spreekt én om kan gaan met angsten van mevrouw.

In oktober opende de vrijwilligers-appgroep waarbij hulpvragen door de spin werden ingebracht en een vrijwilliger/

maatje voor gezocht. Twaalf organisaties zijn hieraan verbonden. Zo gaat zolang het autistische meisje op de wachtlijst staat voor meer zorg, wekelijks een vrijwilliger haar helpen met huiswerk structuren. En kan de huisarts zich op de medische behandeling richten nu er wekelijks iemand vanuit het Wijkleerbedrijf komt om samen naar buiten te gaan en tevens een potje te schaken.

Maar er werden niet alleen matches gemaakt in 2019, ook de kennis van de sociale kaart is waardevol voor netwerkpartners. Want hoe kom je er-

achter waar de breiclubjes zijn? Op internet is dit niet goed te vinden en informatie op de papieren sociale kaarten is vaak niet meer up-to-date. Voor de dame die nu wel kon gaan breien is deze hobby haar invulling van de dag. Maar ook het ontmoeten van dames uit de wijk is heel belangrijk.

Tot slot speelt de Spin in 't web ook in op hiaten, zoals de woningnood voor jongeren. Met Havenstede is zo een samenwerking ontstaan voor tijdelijke woningen voor onder andere jongeren die deelnemen aan het programma 'Van Intentie naar Loonstrook'.

Dubbelportret

‘Kennis voor de toekomst’

Zonder voeding vanuit de praktijk kan het Kenniscentrum Zorg-innovatie Hogeschool Rotterdam niet bestaan, zegt onderzoeker Marina Jonkers. De praktijk voedt de theorie en andersom. Sinds een aantal jaar werkt zij daarom samen met SOL Ouderen Maatschappelijk Werker Zeki Celikkaya. Waarbij het kenniscentrum praktijkonderzoek initieert, uitvoert en evalueert. Andersom gaan studenten op praktijkbezoek in de wijken, doen daar onderzoek en geeft Celikkaya gastlessen op de Hogeschool. Volgens Jonkers is integrale samenwerking tussen zorg en welzijn een voorwaarde dat afgestudeerden, zoals verpleegkundigen, straks passende zorg aan ouderen kunnen bieden. Zeker nu zorgindicaties minder worden afgegeven, gaat de inbreng van welzijn in het licht van preventie ook een steeds grotere rol spelen. Jonkers en Celikkaya werken nu samen met Laurens, SPIOR, MOB, gemeente Rotterdam (Samenwerkingsagenda Ouder en Wijzer), Movisie en Alzheimer Nederland afdeling Rotterdam aan het tweejarig project ‘Oudere migranten met vergeetachtigheid of dementie en hun familie’ in de wijken Delfshaven en Feijenoord. Een onzichtbare groep, die in de toekomst alleen maar toeneemt. Vanuit zijn werkgebied Delfshaven kent Celikkaya veel vindplaatsen, waar oudere migranten komen.

“We onderzoeken hoe we eerder met de ouderen en mantelzorgers in contact kunnen komen en het hulpaanbod kunnen verbeteren. Welke aanbevelingen geven wij straks aan de lokale praktijk waaronder de gemeente Rotterdam? En wij kunnen hiermee ook van landelijke betekenis zijn”, zegt Jonkers. “Zo onderzoeken wij hoe de bestaande dagbesteding op de behoefte van deze groep kan inspelen. Oudere migrantenmannen zijn bijvoorbeeld vaak gewend om naar buiten op pad te gaan, in plaats van gezamenlijk activiteiten binnen te doen. Hoe zorg je ervoor dat het aanbod in overeenstemming is met wat mensen vanuit hun eigen achtergrond gewend zijn?”. Samen ontwikkelen we kennis voor de toekomst en zetten veranderingen in de praktijk in gang”, voegt Celikkaya toe. “Afgestemd op de behoefte van de doelgroep.”

Projectleider en onderzoeker Dr. Marina Jonkers en Zeki Celikkaya, Ouderen Maatschappelijk Werker SOL

Ouderen Maatschappelijk Werk

De wijkteammedewerkers taakaccent Ouderen zijn een onlosmakelijk onderdeel van de integrale aanpak om Rotterdammers in alle wijken van de stad te ondersteunen bij wie sprake is van meervoudige en complexe problematiek. De doelgroep ouderen neemt jaar na jaar toe en blijft ook steeds langer thuis wonen. Dit zien wij terug in de eveneens jaarlijks toenemende groei in aantallen aanmeldingen en complexiteit van de hulpvragen.

Met een formatie van 29 fte. hebben we dit jaar 1582 Ouderen en 349 mantelzorgers ondersteund.

Aard van de ondersteuning

Complexe en meervoudige problematiek betekent, vertaald naar onze doelgroep, dat het ouderen betreft die kwetsbaar zijn vanwege ouderdomsgerelateerde gezondheidsproblemen en ernstige functiebeperkingen, ten koste van hun zelfredzaamheid. Voor veruit de meerderheid van ouderen die ondersteuning krijgen vanuit het wijkteam geldt dat de grip op het leven en het zelfstandig functioneren verloren is geraakt. Het betreft een combinatie van rouw en verlies. Verlies van dierbaren, gezondheid, mobiliteit, vaardigheden en een gebrekkig of afwezig ondersteunend netwerk. Eenzaamheid en gebrekkige zingeving speelt in veel casuïstiek een grote rol. Het vraagt om geduld en bijzondere methodische gespreksvaardigheden om 'de vraag achter de vraag' in het leven van onze cliënten te achterhalen. Een belangrijke succesfactor is de persoonsgerichte oriëntatie en aansluiten bij de leefwereld van de cliënt en zijn/haar omgeving.

Omdat ouderen in het algemeen niet snel om hulp vragen komen wij vaak pas in beeld wanneer sprake is van ernstige gezondheids- en sociaal maatschappelijke problematiek. Bijvoorbeeld bij dementie, vervuiling, financiële uitbuiting, sociaal isolement en verslavingsproblematiek (met name alcohol). Voordat de hulpverlening wordt afgesloten, zorgen wij voor een vitaal netwerk dat voorziet in praktische-en gezelschapssteun, in een mix van formele en informele hulp. De samenwerking tussen wijkteams en 'de wijk' is dan ook van groot belang.

Outreaching werken, netwerkontwikkeling en Even Buurten

Contact met organisaties en sleutelfiguren in de wijk

Om ouderen bij het wijkteam in beeld te brengen, zoeken wij contact met potentiële signaleringsbronnen zoals huismeesters, kerken, moskeeën, welzijnsorganisaties en vrijwilligersorganisaties in het gebied. Naast 'rechtstreekse' signalen springen wij in naar aanleiding van meldingen. Zoals na deze politiemelding over brandgevaar.

"Mevrouw D. is aangemeld door de politie na een signaal van haar burens over brandgevaar. De woning blijkt in slechte staat: verlichting bestaat uit waxinelichtjes, geen verwarming, ondeugdelijke geiser en kapotte kranen. Mevrouw heeft geen netwerk en moet regelmatig voor behandeling naar het ziekenhuis. St. Anders zorgt voor een nieuwe koelkast en helpt met het controleren en repareren van kachels en geiser. Een vrijwilliger van de kerk helpt met het plaatsen van een nieuwe kraan. Haar buurvrouw begeleidt haar bij ziekenhuisbezoek. Al deze hulp maakt mevrouw opener, zij krijgt meer vertrouwen in de medemens en in de hulpverlening. Samen met mevrouw orden ik haar administratie die zij nu weer zelfstandig oppakt. Mevrouw heeft zich inmiddels ook aan de kerk verbonden waar zij helpt in de keuken."

Onze medewerkers organiseren en coördineren de inzet van zorg, maatschappelijke hulpverlening, activering en informele ondersteuning. Van belang hierbij is continue aandacht om aansluiting te blijven houden met de wijknetwerken, met de vele nieuwe initiatieven en wisselende contactpersonen. Om die reden worden werkers getraind in relatiebeheer.

Even Buurten

Vanaf 2018 heeft SOL de opdracht om deze methodiek te implementeren in het handelingsrepertoire van de werkers, zodat de focus op informele steun in de directe woon-en leefomgeving wordt ingebed in hun werkwijze. Door 'de bril' van ouderen zoeken wij in de omgeving naar mogelijkheden voor signalering, contact en onderlinge steun. Waar nodig ondernemen wij actie op het gebied van ontmoeting en preventie. In onder andere de Huizen van de Wijk en 55-plus-complexen raken hulpverleners met ouderen aan de praat, en komen zo erachter wat ouderen boeit. Op basis van deze bevindingen verwijzen zij door naar passende groepsactiviteiten. Cruciaal onderdeel van Even Buurten is het principe van wederkerigheid: 'matches' voor onderlinge hulp.

"Ik heb cliënten die tegenover elkaar wonen. Mevrouw S. is rolstoel gebonden, haar overbuurvrouw mist administratieve vaardigheden. Geen van de dames beschikt over een netwerk. Na een kennismakingsgesprek doen zij samen boodschappen en houden zij gezamenlijk de administratie bij."

Training, aandacht in werkbegeleiding en uitwisseling van ervaringen in de methode sorteren effect. Werkers worden er steeds bekwaam in en durven een bemiddelende rol te spelen, onder andere tussen buurtbewoners.

Trends in hulpvragen

Financiële problemen en uitbuiting

Het aantal ouderen in financiële problemen groeit. Door afnemende administratieve vaardigheden en financiële uitbuiting door familie of 'vrienden' moet schuld-hulpverlening worden ingezet. De meeste cliënten kunnen worden overgehaald tot het inzetten van bewindvoering.

Vervuiling

In toenemende mate worden ouderen in een vervuilde woning aangetroffen, vaak in combinatie met een heftige verzamelwoede. Na enige tijd mogen werkers met de cliënt soms de eerste stappen zetten om op te ruimen. Dan lukt het in veel gevallen om toestemming te krijgen voor gespecialiseerde hulp.

Zingevingsvragen 'voltooid' leven

Zingeving of gebrek hieraan: een belangrijk thema bij het ouder worden. Wat was en is nog waardevol in het leven? Een prominent gespreksonderwerp in de hulpverlening, zeker bij ouderen die terugkijken op hun levensloop. Met ouderen en eventueel hun naasten wordt besproken waaraan zij betekenis ontleenden. Zo mogelijk en desgewenst gaan we met hen op zoek naar mogelijkheden om het leven meer kleur te geven, aansluitend aan hun persoonlijkheid en soms verloren gewaande interesses en verlangens. Soms vinden mensen het ook gewoon fijn om herinneringen te koesteren en te delen, 'Voltooid leven' komt langzamerhand uit de taboesfeer. Wij ondersteunen ouderen gedachten hierover te bespreken met hun naasten. Een andere ervaring is het verhaal van een ernstig zieke cliënt waar bij haar huisarts huiverig was om mee te werken aan levensbeëindiging. Overleg met de praktijkondersteuning heeft geresulteerd dat het nu bespreekbaar is gemaakt in het huisartsenoverleg.

Samenwerkingspartners

Masterplan Ouderen

Het Ouderenmaatschappelijk Werk is blij met de toenemende aandacht voor de woon-en leefsituatie en participatiemogelijkheden voor oudere Rotterdammers en hun mantelzorgers in het gemeentelijk beleid.

Het Masterplan Ouderen waar SOL aan de ontwikkeling van de pijlers Zorg & Ondersteuning en Ertoe Doen meewerkt, is hiervan één van de voorbeelden. Het landelijk beleid dat ouderen steeds langer thuis blijven wonen wrikt nogal eens met de benodigde (en soms gecompliceerde) zorg die individueel aan huis nodig is. Het wegvallen van het traditionele verzorgingshuis is hieraan mede debet. Een gunstige ontwikkeling daarbij is wel de groeiende aandacht voor alternatieve huisvestingsvormen, waarbij wonen, onderlinge steun en zorg naar behoefte integraal worden aangeboden.

Havenue

Havenue organiseert zorg die naadloos aansluit op de wensen en behoeften van kwetsbare oudere Rotterdammers. Havenue is een ontwikkelingsmodel dat vergaande samenwerking en ontschotting nastreeft in de zorg en ondersteuning van

ouderen in alle wijken van Rotterdam. Professionals uit het medische en sociale domein werken samen aan preventie, vroegsignalering, zorg en ondersteuning, zoveel als mogelijk in de vertrouwde omgeving van ouderen. Een van de teamcoaches van het Ouderen Maatschappelijk Werk is aangesloten. Waar nodig, zorgt de coach voor een vlotte bemiddeling naar de wijkteammedewerkers, zowel na indicatie of voor deelname aan het behandelplan. Onderdeel van de nazorg is een huisbezoek na vier weken door welzijn. Bij multiproblemsituatie wordt het wijkteam ingeschakeld.

Coalitie Erbij Rotterdam (CER)

Eén van onze ouderen maatschappelijk werkers, Janneke Ariaans, neemt nu deel aan de Kerngroep. Met als specifieke opdracht de inzet van de CER meer te verbinden met de aandacht voor en praktijk van eenzaamheid binnen de wijkteams en welzijnsorganisaties. Zo is onze medewerker samen met Anja Machielse auteur van het werkboek 'Interventieprofielen voor de aanpak van eenzaamheid en sociaal isolement bij ouderen'. Een uitgave van Coalitie Erbij Rotterdam vanwege het vijfjarig bestaan. Het werkboek is te downloaden via de website <https://www.coalitieerbijrotterdam.nl>

De hulpverlener als coach

Alleenstaande vrouw, 56 jaar depressief. Zij voelt zich eenzaam en met niemand verbonden. Haar woning staat boordevol spullen. Zij bezoekt een nieuwe kerk, maar weet daar geen contact te maken en keert verdrietig huiswaarts. Reden voor doorverwijzing is expertise van OMW over eenzaamheid/sociaal isolement.

"Ik bezoek haar wekelijks, we kijken terug op de afgelopen week en hoe zij zaken heeft aangepakt, hoe zij het een volgende keer wil gaan doen en wat hiervoor nodig is: angsten beteugelen, aanpak, resultaten. Daarna ruimen we samen een stukje op. Vervolgens bespreken we de aankomende week, de strategie in contact maken en we oefenen samen het aanspreken van nieuwe mensen. We formuleren een huiswerkopdracht, waaronder als vaste prik dat mevrouw zelf een stukje van de woning opruimt. Resultaat: hoewel nog steeds 'met zenuwen' probeert mevrouw elke week met iemand in de kerk een praatje te

maken. Ze heeft zich nu opgegeven voor de bijbelgroep om nieuwe contacten te leggen. Ik heb een maatje van Motto OIO mogen regelen. Inmiddels heeft mevrouw zich opgegeven voor een wandelclub. We zijn er nog niet, maar ik ben nu al heel trots op haar."

Ondersteuning mantelzorgers

Wij zoeken standaard contact met mantelzorgers van cliënten en gaan in gesprek over hun belastbaarheid. Zo nodig bieden wij ondersteuning en treffen maatregelen om hen te ontlasten en hen in de gelegenheid te stellen de zorg vol te houden. Wij zijn mede initiatiefnemers en actief betrokken bij het versterken van de zorg voor migrantenouderen en hun mantelzorgers.

Inwerken en begeleiding

Wij hanteren het inwerkprogramma voor wijkteammedewerkers dat is opgesteld door gemeente en moederorganisaties. Naast een 'inwerkmaatje' van het wijkteam en door een SOL collega ontvangen alle medewerkers werkbegeleiding van hun teamcoach. Ook krijgen nieuwe medewerkers in circa zes bijeenkomsten 'coaching on the job' door een ervaren collega. Het gaat hierbij vooral om informatie uitwisseling aan de hand van inbreng van concrete praktijksituaties.

Vanwege de toenemende complexiteit hebben wij vanaf 2020 een 2e teamcoach aangesteld. Beide functionarissen zijn verantwoordelijk voor de werkbegeleiding, gemeentelijke contacten en netwerkrelaties in resp. rayon Noord en rayon Zuid.

Deskundigheidsbevordering

Onze medewerkers worden jaarlijks bijgeschoold op relevante thema's. Voorbereiding en implementatie in de praktijk gebeurt door uitwisseling in gebiedsgerichte werkgroepen voor themabespreking en collegiale consultatie. Dit jaar waren de onderwerpen:

- Bewindvoering;
- Dilemma's rondom dementie;
- Ouderen en seksualiteit: naast kennis over de beleving van seksualiteit door ouderen is aandacht besteed aan het bespreekbaar maken van dit onderwerp.

In de themagroepen worden ervaringen en dilemma's gedeeld. Deze dienen als input voor een 2e training medio 2020.

Training wijkteammedewerkers 'Ouder worden, voorbij de clichés'

Medio 2018 heeft de gemeente Rotterdam SOL verzocht een training te ontwerpen over ouderen voor wijkteammedewerkers en relevante andere beroepsgroepen werkzaam binnen de gemeente met als titel 'Wat je als hulpverlener moet weten over oud worden en oud zijn.'

In 2019 is de 1e training bijgewoond door 16 deelnemers. De training is gewaardeerd door deelnemers met een 8,2.

Aandachtspunten voor 2020

Versterking netwerkontwikkeling in de wijk

Samen met MEE gaan we actief bijdragen aan versterking van de samenwerking tussen wijkteams en netwerkpartners.

Samenwerking versterken medisch maatschappelijk werk

Omdat SOL vanuit de positie in de wijknetwerken en de samenwerking met zorg- en welzijnspartijen kan bijdragen aan het organiseren van passende zorg en ondersteuning na ziekenhuisopnamen, is het nuttig om te investeren in samenwerking met het medisch maatschappelijk werk bij de Rotterdamse ziekenhuizen. Twee derde van de wijkteammedewerkers Ouder Worden heeft inmiddels contact met medisch maatschappelijk werk in hun werkgebied. In 2020 breiden we dit uit naar alle ziekenhuizen in de regio.

Verkenning samenwerking met vrijwillig ouderenadviseurs

KBO-PCOB leiden mensen op voor de functie 'vrijwillig ouderenadviseur'. Hiermee zijn in den lande al positieve praktijkervaringen opgedaan, ook in de samenwerking met professionals. Deze ouderenadviseurs werken op vrijwillige basis, zijn niet in dienst van de gemeente of instellingen en werken zelfstandig, onafhankelijk én gratis. Zij bieden informatie, advies, bemiddeling en begeleiding, al dan niet in samenwerking met beroepskrachten. Wij onderzoeken met KBO-PCOB de mogelijkheden voor samenwerking met de ouderen maatschappelijk werkers.

Wijkteam	Inzet SOL (Fte)	Aantal actieve trajecten 2019	Aantal afschaling	Aantal opschaling	Aantal casussen met mantelzorg-ondersteuning
Feijenoord	4,2	249	81	90	63
IJsselmonde	2,8	158	47	51	43
Charlois	3,2	174	79	63	30
Hillegersberg-Schiebroek	1,6	110	33	31	12
Overschie	0,7	15	5	6	0
Prins-Alexander	3,2	227	71	88	36
Hoogvliet	1,6	54	10	31	9
Pernis & Rozenburg	0,7	19	13	9	17
Hoek van Holland	0,8	60	27	37	27
Centrum	1,4	79	33	17	9
Delfshaven	3,7	228	102	61	40
Noord	2,6	137	42	42	50
Kralingen-Crooswijk	2,1	72	19	25	13
Rayon 1 ZUID BINNEN	10,2	581	207	204	136
Rayon 2 NOORD BUITEN	5,5	352	109	125	48
Rayon 3 ZUID BUITEN	3,1	133	50	77	53
Rayon 4 NOORD BINNEN	9,8	516	196	145	112
TOTAAL RAYONS	28,6	1.582	564	551	349

Dubbelportret

'We zien kinderen echt opbloeien'

We zijn een echt team, zeggen Natascha Maas en Rabia Orhan. Samen met de Intern Begeleider van de OBS De Barkentijn hebben zij beiden goed zicht op welke ouders behoefte hebben aan een Samen Leren traject. "Veel ouders missen structuur. Dat heb je nodig om resultaten te bereiken."

Vanuit haar functie kent Maas praktisch alle ouders en kinderen. "Ik schrijf alle kinderen in die zich aanmelden op school. Daardoor ken ik het opleidingsniveau van de ouders, hun taalvaardigheid en of zij moeite hebben hun kinderen te helpen bij het leren." Die nauwe samenwerking maakt het voor mij ook makkelijker om ouders te benaderen, zegt Rabia Orhan. "Ik ben op de rapportavonden aanwezig en krijg dan van Natascha een seintje welke ouders ik kan aanspreken. Een eerste gesprek hier op school direct na de rapportbespreking, is een logisch vervolg. Daarnaast hebben wij gesprekken met de leerkrachten en ouders over de voortgang van het kind. Veel ouders durven vaak ook niet de leerkracht aan te spreken. Wij helpen ze hun vragen beter te formuleren, zodat ze de juiste informatie krijgen."

Natascha Maas ziet dat ouders Rabia op school warm begroeten en blij zijn met de ondersteuning. "Harde cijfers hebben we niet, maar ik zie kinderen echt opbloeien tijdens dat half jaar traject. Ze hebben meer focus in de klas en thuis, en ze krijgen zichtbaar meer zelfvertrouwen." Andersom zegt Rabia Orhan, verwijs ik ouders ook door naar Natascha. "Er zijn hier zoveel culturen op school. Sommige ouders geven aan dat ze graag de Nederlandse taal beter onder de knie willen krijgen. En Natascha geeft Nederlandse les, dat is dus heel handig", zegt ze lachend. "We sparren ook heel vaak over het werk. Zo ontwikkelen we nieuwe ideeën en vullen we elkaar aan", voegt Natascha Maas toe. "Het is jammer dat Samen Leren alleen voor de kinderen uit groep een tot en met vier is, want ook daarna hebben kinderen en ouders extra steun nodig."

Rabia Orhan Samen Leren coach en Natascha Maas, medewerker Ouderbetrokkenheid OBS De Barkentijn

Samen Leren

SOL startte april 2019 met het project Samen Leren. Een interessant project waarmee de uitgangspositie van kinderen in achterstandswijken die achterblijven in hun schoolprestaties verbeteren. Een project dat past bij SOL. Samen ondernemend Leren; dat is precies wat onze Samen Leren coaches doen met de gezinnen die we bereiken met dit project.

Samen Leren is een door het Nederlands Jeugd Instituut (NJI) erkende goed onderbouwde effectieve jeugd-interventie. In het traject Samen Leren wordt door een Samen Leren coach gewerkt met de ouders aan de ontwikkeling van hun vaardigheden om hun kinderen te kunnen ondersteunen en begeleiden in het leren: leerhouding, ontwikkeling rekenen, taal en motoriek en concentratie, werken aan grenzen stellen en positieve benadering van de kinderen. Het aanbrengen van structuur en het leren communiceren met het kind over gewone zaken hoort hierbij. Er is ook aandacht voor het contact tussen ouders en school. Het versterken van opvoedvaardigheden bij ouders

en het versterken van sociaal-emotionele vaardigheden bij kinderen.

Methode

Met behulp van een werkboek wordt met ouders gewerkt aan de doelen die voor kind en ouder belangrijk zijn. Dit gebeurt middels wekelijkse gesprekken en praktische en ook speelse oefeningen. Er is ruimte voor creatief werken. Er wordt tevens samengewerkt met de school die aangeeft op welk vlak het kind achterstand heeft. Trajecten duren globaal vier maanden. Met nazorg na zes weken en na nogmaals drie maanden volgt een follow up met de ouders om te bepalen of de begeleiding voor hen voldoende is geweest om hun kinderen zelf te kunnen blijven ondersteunen.

Spreiding gebied

Het project startte in twee wijken op de Zuidoever en is inmiddels verder uitgebreid naar meer gebieden op de Noordoever. In 2020 willen we een efficiëntere inzet van de coaches bewerkstelligen door wijkgericht te gaan werken. Dat zal mogelijk zijn doordat de

aanmeldingen toenemen in alle gebieden. Hier is winst te behalen door reistijden te verminderen. Ook verbinden we coaches als contactpersoon aan scholen, zodat de bekendheid vergroot wordt op de scholen en we meer gezinnen kunnen bereiken en vooruit helpen.

Werving

De werving gebeurt bij scholen door gesprekken met directies en intern begeleiders, en presentaties voor ouders in ouderkamers en aanwezigheid bij rapportavonden. Daarnaast voorlichting aan schoolmaatschappelijk werkers en tijdens netwerkbijeenkomsten. Ervaring leert dat het erg belangrijk is om het doel goed duidelijk te maken en ervoor zorgen dat de ouders een actieve rol hebben in de begeleiding.

Tevredenheid

Ouders geven aan de begeleiding fijn te vinden. Ze vinden het vooral prettig ook de structuur in het omgaan met hun kinderen meer handen en voeten te kunnen geven en een positievere relatie met hun kinderen te ontwikkelen. De methode lijkt goed aan te sluiten bij de doelgroep.

Effect

Ouders geven bij beëindiging van het traject aan meer structuur te hebben in hun leven en beter grenzen te kunnen aangeven. Het zelfvertrouwen in het contact met de school is verbeterd. Van scholen horen we terug dat de resultaten van schoolprestaties verbeteren of de werkhouding, concentratie of sociaal emotionele vaardigheden verbeterd zijn.

Registratie

De gegevens van de acties in de samen leren trajecten worden vastgelegd in het registratiesysteem Regipro. Het inrichten van het registratieproces is al werkende weg ontwikkeld. Er komen ook nog nieuwe acties uit voort om dit verder te verbeteren zodat de resultaten er steeds beter uit te halen zijn.

Signalen

Het veroorzaakt soms een spagaat. We verliezen tijd doordat ouders zich niet aan afspraken houden en tegelijkertijd is dit nu net een kenmerk van het gros van de doelgroep. We stoeien hier nog mee. De efficiëntie staat soms onder druk.

Er is belangstelling voor het project. Ouders met kinderen uit groep 5 reageren teleurgesteld als zij niet kunnen deelnemen.

Het effect van Positief opvoeden

“Wat heb ik een leuke kinderen, ik geniet weer van ze”. De verzuchting van een ouder die handvatten heeft gekregen om de kinderen positief te benaderen en te belonen en dus niet langer politieagent hoeft te spelen. Ze geniet weer van haar gezin. En de kinderen worden gestimuleerd en hun kansen verbeteren. Daar doen we het voor.

Uit het netwerk

- **Naar aanleiding van de vraag van de SL coach: ‘Hoe gaat het nu met A op school?’**

Aan moeder wordt gevraagd hoe het nu met A op school gaat. Moeder geeft aan dat ze van de juf heeft gehoord dat A goed vooruit is gegaan op school. Met moeder wordt besproken of moeder enig idee heeft waardoor dit komt. Moeder geeft aan dat ze denkt dat dit komt omdat ze thuis nu veel meer met A oefent.

- **Reactie IB'er**

Ze was erg blij met SL. Ze gaf aan dat ze duidelijk een vooruitgang zien bij kinderen die een begeleiding krijgen van SL.

Resultaat begeleiding

- **Naar aanleiding van een bibliotheekbezoek met de SL coach**

Moeder geeft aan dat ze graag samen met SL naar de bibliotheek zou willen. Moeder legt uit dat boeken halen bij bibliotheek haar nu veel stress oplevert, omdat ze niet weet waar ze moet zoeken en het hierdoor ook niet leuk voor A is. De Samen Leren coach gaat samen met moeder naar de bibliotheek. Daarna geeft moeder aan dat ze zo blij is dat ze naar de bibliotheek zijn gegaan. Moeder vertelt dat het nu voor haar duidelijk is waar ze moet zoeken voor boeken voor A en dat A erg enthousiast was in de bibliotheek. Moeder hoopt dat het lezen voor A nu ook leuker wordt, nu naar de bibliotheek gaan al zo'n leuke ervaring voor hem was.

- **Structuur**

Moeder geeft aan dat A. eerst een hekel

had aan lezen, maar het nu leuk vindt. Toen ik vroeg waardoor dat komt, antwoordde ze door de structuur die ik nu heb. A. elke dag leest en het onder de knie heeft. A. kende ook de letters niet goed en daarom had hij zoveel moeite met lezen. Door het oefenen beheerst hij deze nu.

Met ouders is tijdens de tussenevaluatie besproken wat ze van de manier van werken van Samen Leren vinden. Ouders geven aan dat ze dit heel prettig vinden en dat ze blij zijn dat ze zich hiervoor hebben aangemeld. Ouders leggen uit dat ze door Samen Leren gemotiveerd en geïnspireerd zijn geraakt om weer thuis te gaan oefenen. Ze zeggen dat ze door Samen Leren hebben gezien hoe je op een leuke manier dit kan doen. Ouders merken dat dit spelend leren goed werkt voor hun kind en dat dit voor hun een goede motivatie is om dit zelf thuis ook te blijven doen.

• Creativiteit

Tijdens de kennismakingsactiviteit is met moeder en kinderen een kennismakingsganzenbord gespeeld. Op ieder

vakje moeten vragen worden beantwoord om elkaar beter te leren kennen. Moeder filmt de activiteit. Tijdens het volgende huisbezoek geeft moeder aan dat ze bij het vorige huisbezoek merkte dat de kinderen dit erg leuk vonden. Moeder vertelt dat ze nu zelf een doosje heeft gemaakt met vragen erin voor de kinderen. Als ze een activiteit met de kinderen doet (naar het museum of zoiets dergelijks), laat ze naderhand de kinderen vragen uit het doosje halen. Die ze vervolgens met hen bespreekt. Moeder voegt hieraan toe dat in het doosje vragen zitten zoals: Wat vond je leuk? Wat vond je niet leuk? Wat heb je geleerd?

• Werkwijze met ouders

Tijdens een intakegesprek met een vader gaf hij aan dat hij het erg fijn vindt dat de Samen Leren coach veel structuur in een gesprek aanbrengt. Ondanks zijn ADHD had hij het gevoel dat het een gestructureerd gesprek was en dit gaf hem het idee dat de Samen Leren coach het gezin en hun kind verder kunnen helpen.

(Voor)Schoolmaatschappelijk werk

SOL is verantwoordelijk voor de uitvoering van het (Voor) School Maatschappelijk in Delfshaven op 21 basisscholen en 22 voorscholen.

SMW en VSMW biedt hulpverlening aan leerlingen en hun ouders/verzorgers die in de knel zitten. Daarnaast is een belangrijke taak het ondersteunen van de school en de pedagogisch medewerkers op de voorscholen.

De schoolmaatschappelijk werkers hebben een duidelijke plek in de school en in de zorgstructuur. Ze zijn de spil en stabiele factor in de hulpverlening op school. Door hun wekelijkse aanwezigheid in de school zijn ze bekend bij leerlingen en ouders en makkelijk en snel aanspreekbaar door leerkrachten. Vanuit deze centrale positie wordt samenwerking met en verwijzing naar andere disciplines vorm gegeven. Ze zijn sparring partner voor medewerkers van de school en trekken samen met hen op. Ze ondersteunen hen om dat wat noodzakelijk is voor kinderen voor elkaar te krijgen of nemen lastige situaties over. Deze schoolondersteuningsfunctie is een taak van de maatschappelijk werker, waar een school veel gebruik van maakt.

Ook in 2019 verzorgde het SMW een aanbod tijdens alle festiviteiten in het kader van de 'Week van de' Zij sluiten hiermee aan op de activiteiten op school. Bijvoorbeeld 'De week tegen pesten', 'Week van de mediawijsheid', 'Week van de lentekriebels', 'Week van de opvoeding' en de 'Week tegen kindermishandeling'. Jaarlijks wordt geëvalueerd met de scholen en een nieuw werkplan gemaakt voor het volgende jaar met daarin de specifieke afspraken met de desbetreffende school. Naast de basisfunctie SMW verzorgen we maatwerk om hulpverlening te kunnen leveren die het best bij de school en omgeving past.

De problematieken waaraan gewerkt is zijn zeer divers, zoals onder andere lichte opvoedondersteuning, onzekerheid, opvallend gedrag in de klas, pesten, problematische thuissituatie, armoede, rouwverwerking, vechtscheiding, traumatische ervaring, illegaliteit en zogeheten *multiproblemsituaties*. Hierbij is een goede samenwerking en afstemming met andere organisaties onontbeerlijk. Er was een toename

zichtbaar in vechtscheidingen. Een situatie met alleen maar verliezers; ongelukkige en onzekere of getraumatiseerde kinderen die zich terug trekken of juist negatief gedrag laten zien. Maar ook de vechtende ouders die het belang van het kind uit het oog verliezen, zijn

zelf slachtoffer van de situatie die ze creëren. De SMW'er heeft de – vaak lastige – uitdaging om de ouders weer samen om tafel te krijgen 'en het belang van het kind weer te laten zien en centraal te stellen'. Om hierin expertise te krijgen, is in het kader van deskun-

digheidsbevordering een training (v)echtscheiding gevolgd door het team.

Armoede is ook een gegeven binnen de scholen in Delfshaven. Er is een enquête gehouden onder de scholen waar dit probleem in kaart is gebracht. Er worden initiatieven ontwikkeld om de armoede aan te pakken. Voor het SMW is belangrijk dat scholen aangeven dat SMW een duidelijke en onmisbare positie heeft binnen de school. Maar scholen gaven ook aan dat er hun inzien te weinig SMW aanwezig is. Er is een roep om het SMW uit te breiden in dit achterstandsgebied. Op dit moment zijn er geregeld meer vragen om hulp dan de SMW'er aan kan binnen de daarvoor beschikbare uren. We zijn van mening dat in een achterstandswijk met grote problemen een andere weegfactor voor het SMW op zijn plaats zou zijn. Samen met partners willen we komend jaar een lans breken voor uitbreiding van het SMW.

Het team bestond in 2019 uit 14 SMW'ers (inclusief ziektevervangers). Het werven van goed personeel was ook dit jaar weer een – helaas noodzakelijke – uitdaging. Vanwege de benodigde inzet van ziektevervanging. Daarnaast moesten uren worden her-

schikt, vanwege een vermindering van het aantal uren in het VSMW. Ook dit jaar is weer een gezamenlijke SMW dag gehouden. Doel is verbinden met elkaar en delen van kennis en vaardigheden. Waar is wie sterk in en hoe maak je gebruik van elkaars kennis en vaardigheden? Belangrijk omdat men elkaar niet vaak ziet. Iedereen zit op haar eigen scholen. Elkaar inspireren en informeren en kennen is dan ook van belang. Weten waar de kracht ligt van de collega en deze kunnen benutten. We hebben dit ontdekt middels 'Familieverhalen' (ook bruikbaar met gezinnen); een materiaal carroussel en het met elkaar stil staan bij wat 'Het gedroomde SMW' is waarbij wensen en realiteit elkaar raken. Deze dag is vooral als inspirerend en verbindend ervaren. Naast de gezamenlijke deskundigheidsbevordering op (v)echtscheidingen is er ook individuele deskundigheidsbevordering gevolgd op onderwerpen die van pas komen in de uitvoering van het werk. Een voorbeeld daarvan is 'gesprekken met kinderen' en 'de geit en zijn vriendjes'. Verder is er 1 x per 4-6 weken werkbegeleiding en heeft er ook dit jaar begeleidde intervisie plaats gevonden door een externe intervisor. In de registratie is een flinke kwaliteits-slag gemaakt waarna we glansrijk door de audit zijn gekomen.

Vechtscheiding

"Ik begeleid een gezin waarvan de ouders momenteel met elkaar in een vechtscheiding liggen. Moeder wil bij vader weg en vader heeft veel moeite om dit te accepteren. Gevolg is dat er thuis veel ruzies zijn waar de kinderen getuige van zijn. Het gedrag van de oudste twee kinderen verandert op een negatieve manier waardoor de intern begeleider gesprekken met mij adviseerde.

Vader is boos en wil in eerste instantie niet met mij in gesprek. Tijdens het eerste gesprek kijkt hij mij boos aan en reageert kortaf. Zodra ik uitleg dat ik geen partij kies en hier ben om hen te helpen de kinderen zoveel mogelijk te ontlasten lijkt hij wat te ontspannen.

Naast de spanningen onderling blijken er ook financiële moeilijkheden te zijn. We besluiten om het wijkteam in te zetten om met een onafhankelijke derde te praten over de problemen die zij onderling hebben en om de financiële problemen aan te pakken. Ik ga met de oudste twee kinderen in gesprek om hen te ondersteunen. De spanningen tussen ouders lopen zo hoog op dat het wijkteam besluit een veilig thuis melding te doen. Veilig thuis geeft de casus terug aan de wijkteammedewerker.

Vader is niet gewend om de ouderrol op zich te nemen. Hij betreft de kinderen te veel bij zijn eigen problemen en bespreekt zaken met hen die niet bij hun leeftijd passen. Ik bespreek dit met hem en geef hem wat opvoedtips. Dit pakt vader goed op.

Mediation is gestart en er zal een ouderschapsplan opgesteld worden. Ik blijf de kinderen ondersteunen en samen met het wijkteam ook beide ouders bij dit proces. Dit is een complexe casus waarin nog altijd veel speelt. Wat mij hierin energie geeft zijn de opmerkingen van de kinderen die het heel fijn vinden om even gehoord te worden, een vader die aangeeft dat ik op dit moment heel belangrijk ben voor zijn gezin en een moeder die aangeeft dat ze zich gesteund voelt ook al hebben we soms pittige gesprekken."

Feedback School

“Ik werd gebeld door een ouder dat zij een collega was tegen gekomen van het SMW en dat zij erg te spreken was over hoe wij te werk gaan vanuit SOL. Ze gaf aan dat zij erg tevreden is omdat zij zich gesteund voelt en het gevoel krijgt dat wij echt voor het kind staan.

Moeder bedankte mij een aantal keer en kon niet vaak genoeg benoemen hoe blij zij is dat wij er zijn.

Samen werken aan oplossingen in de complexe wereld achter verzuim

Met een zoontje van zeven jaar, als alleenstaande moeder woonachtig in Schiedam heeft ze het behoorlijk moeilijk op dit moment. Haar zoontje zit bij mij op school en ik heb al enige tijd contact met haar omtrent het vinden van een nieuwe baan. Ze heeft eerder een korte periode zonder werk gezeten, maar ze wist altijd wel snel weer een nieuwe baan te vinden. Een jaar geleden verhuisde ze vanuit Engeland naar Nederland met een Portugees paspoort omdat ze daar geboren en getogen is, en ruim tien jaar in Engeland woonde. Omdat zij te kort in Rotterdam verblijft zal een woning via een woningbouwvereniging heel moeizaam gaan. Zij belandt bij een huisjesmelker in Schiedam.

Al haar gespaarde centjes gaan op aan de borg. De belofte dat zij en haar zoontje zich daar in kunnen schrijven, is niet waargemaakt.

Ondertussen komt haar zoontje een aantal dagen niet op school, ze laat de juf weten dat ze het moeilijk heeft op dit moment. De juf alarmeert onze Interne Begeleider, en deze belt mij om de zorgen te delen.

Ik neem contact op met haar en vraag hoe het gaat. Haar zoontje is niet op school geweest omdat zij geen brood, fruit en drinken mee kan geven. Zij schaamt zich hiervoor. Ook kan ze de tram niet betalen en lopen is iets te ver voor haar zoontje vanuit

Schiedam. En omdat het zo veilig en geborgen voelt, wil ze heel graag dat haar zoontje hier op school blijft. Immers, het werd steeds duidelijker dat het wonen op voorwaarden van de huisjesmelker in Schiedam geen oplossing op lange termijn was. Daarbij, zij was opnieuw haar baan kwijt. Ik spreek met haar af dat wij via school zorgen voor een vergoeding zodat zij per direct een fiets aan kan schaffen en morgen met haar zoontje op school kan komen. Op school wordt gezorgd voor het eten en drinken, dit mag geen obstakel zijn.

Na een aantal gesprekken had ik haar toestemming voor een aanmelding bij het wijkteam. De afspraak is dat zij de regie houdt. Het wijkteam heeft zich ingezet om een tijdelijke plek voor haar en haar zoontje te vinden. Inmiddels had ze werk voor een aantal uur per week gevonden. Schoolmaatschappelijk werk en het wijkteam houden contact met elkaar om uiteindelijk samen met moeder een stabiele leefsituatie te creëren.

Een voorbeeld van samenwerken aan een oplossing van problemen achter schoolverzuim, met armoede als een van de oorzaken. Hier ligt een belangrijke taak voor het Schoolmaatschappelijk Werk in het verlenen van hulp aan kinderen en ouders, zowel in begeleiding als bij het regelen van praktische zaken en doorverwijzen naar relevante instanties.”

Wachtlijsten en miscommunicatie

Liam is een zevenjarige jongen uit groep 3. In de klas gaat het al een tijdje niet goed. Hij weigert mee te doen aan de lessen, loopt de klas uit en gooit met tafels en stoelen als hij boos is. Na meerdere gesprekken tussen ouders, school, PPO en SMW is besloten Liam aan te melden voor een psychodiagnostisch onderzoek. De wachtlijst bedraagt gemiddeld drie maanden, maar in de tussentijd gaat het zowel op school als thuis flink mis.

Een aanmelding bij het wijkteam volgt. Een jeugd- en gezinscoach ondersteunt ouders thuis en komt meerdere malen op school om in kaart te krijgen wat er aan de hand is met Liam. Door miscommunicatie komt het psychodiagnostisch onderzoek met extra vertraging eindelijk tot start. Ouders zijn door alle belemmeringen het vertrouwen in school en de hulpverlening kwijt geraakt.

De schoolmaatschappelijk werker heeft met duwen en trekken alle betrokken partijen inclusief de teleurgestelde ouders weer op een lijn. Inmiddels zijn we 1,5 jaar verder en staat Liam op de wachtlijst van het speciaal onderwijs. Er is bericht binnen gekomen dat er een plekje voor hem is, hij zal in september kunnen starten. Ouders gaan een kijkje nemen op de school en hopelijk is het dan eindelijk zover. Hopelijk kan Liam eindelijk een nieuwe start maken op een school waar hij wel op zijn plek is. Een plek waar hij de aandacht en ondersteuning krijgt die hij nodig heeft om weer te kunnen leren en hier vooral weer plezier in gaat krijgen.

Lessen die we hieruit leren is dat het in de praktijk moeilijk is om bij een wachtlijst met alle betrokken partijen samen voor een goede overbrugging te zorgen. Met meer partijen is het risico op miscommunicatie ook groter. Een andere les is dat het veel meer tijd kost om als er zaken misgaan om vertrouwen te repareren."

Dankzij preventieve inzet weer met plezier naar school

"Op een van mijn scholen wordt SMW veelal preventief ingezet. SMW krijgt aanmeldingen van kinderen die zich bijvoorbeeld buitengesloten voelen in de groep, niet voor zichzelf op kunnen komen, onzeker zijn over wat ze kunnen, het moeilijk vinden om aansluiting te krijgen bij klasgenoten.

Zo kreeg ik ook de aanmelding van Maya, elke ochtend als ze opstond dan had ze last van buikpijn en wilde niet naar school. Als ze op school was dan kon ze de dag al boos beginnen en als er dan wat tegen zat dan wilde ze er niet over praten en niet luisteren naar de leerkracht.

Maya is een heel aardig meisje die in gesprek met mij heel veel verhalen heeft, ze vindt de aandacht heel fijn. En stap voor stap hebben we het ook over hoe zij zich voelt als ze op staat uit bed. Hoe het dan vervolgens op school gaat.

We hebben het over emoties, benoemen ze, bespreken waarvoor het goed is om te vertellen hoe je je voelt. We gebruiken hiervoor helpende gedachten. Ik leg haar uit wat dat zijn en zo verzint ze zelf een gedachte die haar kan helpen om wat vrolijker op te staan.

We hebben er knutselspullen bijgehaald zodat ze er een boekje van heeft gemaakt waar de helpende gedachte in staat met daarbij allerlei dingen waarvan ze vrolijk wordt. Ze heeft het boekje mee naar huis genomen en kijkt er elke ochtend in als ze wakker wordt.

Bij Maya heeft deze manier goed uitgepakt. Ze komt nu vrolijk op school. Haar ouders geven ook aan dat ze thuis niet meer klaagt over buikpijn. Het is als SMW-er vaak een puzzel om te kijken wat aansluit bij het kind en de hulpvraag, maar dat maakt voor mij het werk juist zo leuk. Soms kan wat extra aandacht al veel betekenen voor een kind. Zo ook voor Maya, elke week wil ze graag nog even wat komen vertellen.

Als SMW-er ben ik blij dat deze school SMW ook preventief inzet en niet wacht tot gedragsproblemen verergeren. Er is niets dankbaarder dan een kind dat weer plezier heeft om naar school te gaan. Ook daar is het SMW voor!"

Bijlagen Welzijn

Actievelid	Eis	
	Algemeen: • Hanteer zoveel mogelijk een collectieve aanpak bij individuele ondersteuningsvragen.	ja
Financiële zelfredzaamheid bewoners versterken.	• Richt in het bijzonder op preventie, vroegsignalering en versterking van houding en gedrag. Bewegen/sport kan als middel worden ingezet.	ja
Taalbeheersing bewoners versterken.	• Spits de informele educatie en het taalaanbod toe op de thema's gezondheid en zorg, werk en inkomen, opvoed en opgroei-ondersteuning, schulddienstverlening en integratie. Richten op de doelgroep ex- inburgeraars. • Het werven van Taalvrijwilligers voor de Vraagwijzer. Leidt deze vrijwilligers toe naar de hiervoor opgezette training en zorg voor inbedding van de vrijwilligers in het vrijwilligersbeleid van de aanbieder. Werk toe naar doorstroming van burgers naar non-formeel taalaanbod.	ja
Maatschappelijke participatie bewoners versterken / terugdringen jeugdwerkloosheid ondersteunen.	• Richt in het bijzonder op preventie en versterking van houding en gedrag. Stem af met Taskforce Tegenprestatie. • Richt op de door het Jongerenloket aan te leveren jongeren in het kader van de 4 weken zoekperiode die een uitkering hebben aangevraagd bij de gemeente.	ja
Terugdringen voortijdig schoolverlaten en schoolverzuim ondersteunen.	• Richt in het bijzonder op preventie en versterking van houding en gedrag. • Richt op de door het Jongerenloket aan te leveren jongeren in het kader van voortijdig schoolverlaten, specifiek de jongeren van de looplijsten oud-vsv.	ja
Regie eigen leven bewoners versterken.	• Specifieke aandacht voor mensen met een beperking en gebruik bij vermoeden van licht verstandelijk beperking (LVB) screeningsinstrument SCIL. Specifieke aandacht voor geïsoleerde mensen, waaronder ouderen (75+) en mensen met dementie. • Maak gebruik van meldisolement.nl bij het vermoeden van sociaal isolement • Realiseer in Huizen van de wijk programmering voor ouderen, in ieder geval met een activeringscomponent • Realiseer jaarlijks een papieren gebiedsgids voor ouderen (65+) in lijn met de reeds gezamenlijk ontwikkelde gebiedsgidsen en benut deze, voor zover mogelijk, bij het 75+ huisbezoek • Versterk digitale vaardigheden ouderen, inclusief online bankieren, shoppen en voorkomen van fraude. • Treed, in de uitvoeringsfase van het programma Langer Thuis, op als 'eigenaar van de maatregelen-set'.	ja
Talentontwikkeling, participatie en actief burgerschap van jeugd en ouderen stimuleren.	• Zoek aansluiting bij het onderwijs/de leeromgeving van kinderen (houd rekening met leertijduitbreiding e.d.). Stem af met de schoolcontactpersoon. Betrek ouders/opvoeders duurzaam bij activiteiten voor kinderen. Leid jeugdigen, ook met een beperking, toe naar bestaande beweeg- sport aanbieders, speel, natuur- en milieu en cultuur voorzieningen. • Zoek aansluiting en maak gebruik van de meerwaarde van cultuur en culturele organisaties bij activiteiten die worden georganiseerd. • Sluit bij ouderen aan op hun belevingswereld om hen verder te activeren en maak daarbij gebruik van hun levenservaring.	ja
Mantelzorg / informele ondersteuning stimuleren en mantelzorgers ondersteunen.	• Behoud de functie van participatiemakelaar voor mantelzorg / informele zorg. Stem voor het ondersteuningsaanbod af met of werk samen met preferente zorgaanbieders. • Benut het 75+ huisbezoek ook als vindplaats voor mantelzorgers. • Geef specifiek ook aandacht aan jonge(ren als) mantelzorger. • Geef vorm aan de Dag van de mantelzorg in gebiedGebruik het online matchingsinstrument Rotterdammers voor elkaar. • Werk samen met ondersteuningsstructuur vrijwilligers en mantelzorgondersteuning CVD. • Organiseer een lokaal netwerk informele zorg en ondersteuning. • Verbeter de kwaliteit en passendheid van mantelzorgondersteuning / informele ondersteuning o.a. door toepassing van (methodiek) Mantelzorg Schijf van Vijf. • Bevorder en ondersteun (nieuwe collectieve) initiatieven lokale informele hulp. • Lever bijdrage aan cocreatie met zorgaanbieders en gemeente in innovatie en versterking van informele ondersteuning door/aan vrijwilligers en mantelzorgers.	ja

Samenredzaam

Actieveld	Eis	
	Algemeen: • Gebruik zoveel mogelijk een collectieve benadering bij individuele ondersteuningsvragen.	ja
Initiatieven van bewoners ondersteunen (signalering, mobilisering, aanmoediging, begeleiding en facilitering).	• Specifieke aandacht voor initiatieven van kinderen en jongeren.	ja
Sociale netwerk van ouders versterken door ontmoeting van ouders te faciliteren en stimuleren.	• Stem af met relevante wijknetwerkpartners, waaronder VVE-voorzieningen. • Maak voor ouders met kinderen van 0-4 jaar gebruik van het Kotercafé concept. • In overleg met de gemeente hebben we besloten om voor het Kotercafé een ander vorm te zoeken.	ja
Interactie tussen bewonersgroepen ondersteunen (waaronder verschillende culturen, leeftijdsgroepen en kwetsbare burgers).		ja
Vrijwilligers en vrijwilliger-gedragen activiteiten ondersteunen, -lokale informele hulp bevorderen.	• Behoud functie van participatiemakelaar voor vrijwilligerswerk / informele zorg. • Gebruik het online matchingsinstrument Rotterdammers voor elkaar. • Werk samen met ondersteuningsstructuur vrijwilligers en mantelzorgondersteuning CVD. • Benut vrijwilligers voor het 75+ huisbezoek.	ja

Veilig

Actieveld	Eis	
	Hanteer een outreachende aanpak.	ja
Opgroeien van kinderen in een veilige omgeving bevorderen en verschillen tussen straat-, thuis- en schoolmilieu verkleinen (gedeelde pedagogische visie).	• Specifieke aandacht voor jongere Rotterdammers die dreigen te radicaliseren. • Stem bij serieuze signalen van radicalisering af met het Meld- en Adviespunt van de Directie Veiligheid.	ja
Jeugdoverlast terugdringen, onveiligheidsgevoel van bewoners verminderen, positieve omgang en dialoog tussen bewoners bevorderen.	• Stem nadrukkelijk af met expert Wijkveiligheid en andere betrokken partners over de preventieve inzet op overlastlocaties en voorkomen jonge aanwas. • Voorzie in preventieve inzet op bijzondere gelegenheden en op tijdstippen dat jongeren aanwezig zijn (waaronder in ieder geval oudejaarsdag/avond en Suikerfeest einde Ramadan en Koningsnacht). • Zet in afstemming met de gemeente (gebiedsadviseur Jeugd en de expert Wijkveiligheid) op basis van: de aard en omvang van de problematiek van het gebied en een integrale veiligheidsanalyse hiervan, voldoende jongerenwerk in op locaties en tijdstippen waarop jongeren én overlast zich manifesteren op straat, zoals avonduren, weekenden en warmere (vakantie) periodes. • Neem deel aan relevante overleggen in het gebied op jeugd(overlast), waaronder de regiegroepen en werkgroepen (jeugdoverlast Hotspots/problematische jeugdgroepen). • Draag bij aan de totstandkoming én uitvoering van de plannen van aanpak voor problematische jeugdgroepen en jeugdoverlast- hotspots en rapporteer over deze inzet en behaalde resultaten.	ja
Kwetsbare bewoners signaleren en doorgeleiden.	• Gebruik het 'Advies- en meldpunt verwarde personen'. • Neem deel aan de werkgroepen verborgen vrouwen per gebied. Doe kennis op over de aanpak en problematiek van verborgen vrouwen en draag die over / uit in het gebied.	ja

Gezond

Actieveld	Eis	
	Algemeen: • Specifiek aandacht voor jeugd. • Stimuleer en houd actueel de informatie op de platforms 'Zorg dichtbij' en 'Zorgkaart Rotterdam'.	ja
Bewoners activeren naar structureel sporten en bewegen/een gezonde leefstijl (binnen en buiten) stimuleren en doorgeleiden naar bestaande formele en informele sport –en beweeg-aanbieders.	• Stem af met de sportregisseur. • Bring overgewicht en obesitas terug in samenwerking met ketenpartners. • Maak gebruik van formele en informele sport- en speelvoorzieningen in de openbare ruimte. Draag bij aan het vergroten van beweegactiviteiten voor ouderen.	ja
Preventie alcohol- en drugsgebruik en verslavend gedrag (zoals excessief gamen, sociale media, eten enz.) bij jonge bewoners, met speciale aandacht voor LVB.	• Maak bij signalering van LVB gebruik van het screeningsinstrument SCIL en bij signalering van een verslaving van alcohol & drugs van het screenings-instrument Assist. • Train Jeugd- en jongerenwerkers in het signaleren van LVB, drugs- en alcoholproblematiek.	ja
Sociaal-emotionele vaardigheden en weerbaarheid van bewoners, met aandacht voor kinderen en jongeren, verbeteren.	• Specifieke aandacht voor terugdringen pesten, sociale uitsluiting en grensoverschrijdend gedrag (waaronder seksueel en antisociaal) en omgaan met LHBT.	ja
Bewoners met gezondheidsklachten signaleren en vervolgens toeleiden naar passend aanbod.	• Aandacht voor bewoners met gezondheidsklachten op het terrein van bijvoorbeeld depressiviteit en overgewicht en hen doorverwijzen naar huisarts of effectief bewezen aanbod op het terrein preventieve diabetes en preventieve depressie.	ja

Stelsel

Actieveld	Eis	
Infrastructuur welzijn versterken.		
Onderlinge verbinding tussen partners binnen het wijknetwerk versterken.	• Ontwikkel het 'coöperatief samenwerkingsverband' door. De welzijnsdienstverlener neemt de regierol. Neem deel aan het 'Maatschappelijk convenant'.	ja
Doorgaande lijn in de ondersteuningsmix vanuit het wijknetwerk versterken.	• Stem in ieder geval af met het Wijkteam, de Vraagwijzer en het CJG.	ja
De inzet van Oe lijns ondersteuning ten opzichte van 1e en 2e lijns zorg en ondersteuning versterken.	• Versterk de doorontwikkeling van wijknetwerken conform Zorg voor Elkaar. • Doorontwikkeling keten schulddienstverlening.	ja

Innovatie

Actieveld	Eis	
Toepassing werkmethodeken en kwaliteit van werk versterken.	• Maak, daar waar beschikbaar, gebruik van effectief bewezen interventies en ontwikkel naar erkende interventies.	ja
Innovatieve lokale initiatieven signaleren, mobiliseren, aanmoedigen, begeleiden en faciliteren.		ja
Innovatieve initiatieven elders in het land en daarbuiten signaleren en lering uit trekken.		ja

Klimmen in het Klimbos Fun Forest

Communitykaart Agniese buurt

SOL Durf(t) te doen

Een spannende middag over reptielen in het kader van Future Talent

Voetbaltournooi Rotterdam Noord

Met elkaar een ontwerp maken voor het Vroesepark met Studio MAKY

Eerste Kerstdag: feest in De Banier

Wethouder Michiel Grauss op bezoek in Het Geheugenpaleis

Samen met elkaar de Agniese buurt schoon houden

Organisatie

Werknemers

94

Stagiaires

128

Vrijwilligers

180

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van SOL (Samen Ondernemend Leren), april 2020

Tekst
SOL

Foto's

Raymond de Vries (met dank aan alle gefotografeerden en geïnterviewden),
Johannes Odé, Joop Bastinck en Charlotte Bogaert.

Ontwerp en productie

The Happy Horseman, Rotterdam

SOL

Schommelstraat 69
3035 CG Rotterdam
010 - 244 82 40
info@solnetwerk.nl
www.solnetwerk.nl

Het project 'Oudere migranten met vergeetachtigheid of dementie en hun familie' wordt gefinancierd door ZonMw, programma Memorabel met steun van Alzheimer Nederland.

